

Na osnovu člana 4 stav 2, člana 9 stav 3, člana 10 stav 3, člana 14 stav 6, člana 15 stav 4, člana 16 stav 2, člana 19 stav 3, člana 21 stav 4, člana 22 stav 6, člana 36 stav 2 Zakona o sadnom materijalu („Službeni list CG“, br. 28/06, 61/11 i 48/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, donijelo je

PRAVILNIK O PROIZVODNJI I STAVLJANJU U PROMET SADNOG MATERIJALA VINOVE LOZE*

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se kategorije, obrazac knjige evidencije o proizvodnji, metode, uslovi i postupci proizvodnje i prometa, način i metode obavljanja stručne kontrole, sadržina i rokovi za dostavljanje izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli, metode stručne kontrole pod nadzorom, sadržaj i način dostavljanja izvještaja o stručnoj kontroli pod nadzorom, obrazac, sadržinu i rokovi prijave za vršenje stručne kontrole, obrazac i sadržinu sertifikata o priznavanju proizvodnje, način vođenja evidencije o izdatim sertifikatima, kvalitet, male količine, pakovanje, izgled i sadržaj deklaracije i etikete za sadni materijal i za sadni materijal malih proizvođača i rok važenja deklaracije i etikete, obrazac, sadržinu i način izdavanja deklaracije i etikete i način vođenja evidencije o pakovanju i etiketiranju sadnog materijala vinove loze i bitne osobine vinskih sorti vinove loze.

Definicija vinove loze

Član 2

Vinova loza (*vines*) su biljke roda *Vitis* (L.) namijenjene za proizvodnju grožđa ili upotrebu kao materijal za proizvodnju sadnog materijala tih biljaka.

Primjena

Član 3

Ovaj pravilnik primjenjuje se na sadni materijal vinove loze, koji se stavlja u promet.

Ovaj pravilnik ne primjenjuje se na sadni materijal vinove loze namijenjen izvozu.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) **sorta** (*variety*) je skup biljaka unutar jedinstvene botaničke klasifikacije najniže poznate kategorije, koja:

–je definisana izražavanjem osobina koje su karakteristične za određeni genotip ili kombinacije genotipova;

–se razlikuje od drugog skupa biljaka bar po jednoj od karakterističnih osobina;

–predstavlja jedinicu u odnosu na mogućnost sorte za razmnožavanje bez promjena;

2) **klon** (*clone*) je vegetativno potomstvo sorte koji odgovara odabranom matičnom čokotu u pogledu sortne autentičnosti, fenotipskih svojstava i zdravstvenog stanja;

3) **sadni materijal** (*propagating material*) je sadni materijal vinove loze koji čine:

a) **sadnice vinove loze** (*young vine plants*):

–ukorijenjene reznice (*rooted cuttings*): nekalemljeni djelovi ukorijenjenog lastara vinove loze ili zreli lastari namijenjeni za sadnju nekalemljeni ili za upotrebu kao podloge; i

–ukorijenjeni kalemovi (*rooted grafts*): su djelovi lastara vinove loze ili zreli lastari spojeni kalemljenjem, čiji je podzemni dio ukorijenjen;

- b) dijelovi sadnice vinove loze (*parts of young vine plants*):
- lastari vinove loze (*vine shoots*): jednogodišnji lastari;
 - zeleni lastari (*herbaceous shoots*): neodrvljeni lastari;
 - reznice podloga za kalemljenje (*graftable rootstock cuttings*) dijelovi lastara vinove loze ili zreli lastari namijenjeni za podzemni dio kada se priprema korijen kalema;
 - reznice plemki (*top-graft cuttings*): dijelovi lastara vinove loze ili zreli lastari namijenjeni stvaranju nadzemnih dijelova kod pripreme kalema ili kod kalemljenja biljaka *in situ*;
 - rasadničke reznice (*nursery cuttings*): dijelovi lastara vinove loze ili zreli lastari namijenjeni za proizvodnju ukorijenjenih reznica.
- 4) **matičnjaci** (*stock nurseries*) su matični zasadi za proizvodnju reznica podloga ili reznica plemki za kalemljenje;
- 5) **prporišta** (*cutting nurseries*) su rasadnici za uzgoj ukorijenjenih reznica ili ukorijenjenih kalemova;
- 6) **partija** je određena količina sadnog materijala porijeklom sa iste parcele i iste godine proizvodnje, iste sorte/klona, homogena je, fizički se može identifikovati i označena je jedinstvenim brojem;
- 7) **stavljanje u promet sadnog materijala vinove loze** (*marketing*) je prodaja, držanje radi prodaje, ponuda za prodaju ili bilo koji drugi način raspolaganja, snabdijevanja ili prenosa za komercijalnu upotrebu trećim licima;
- 8) **službene mjere** (*official measures*) su mjere koje preduzima organ uprave i fitosanitarna inspekcija.

Kategorije sadnog materijala vinove loze

Član 5

Kategorije sadnog materijala vinove loze su:

- 1) predosnovni ili inicijalni sadni materijal (*initial propagating material*);
- 2) osnovni sadni materijal (*basic propagating material*);
- 3) sertifikovani sadni materijal (*certified material*);
- 4) standardni sadni materijal (*standard material*).

Predosnovni sadni materijal vinove loze

Član 6

Predosnovni ili inicijalni sadni materijal vinove loze je reprodukcioni materijal:

- 1) proizveden pod odgovornošću održavaoca sorte ili podloge u skladu sa opšteprihvaćenom praksom za održavanje autentičnosti sorte (gdje je to primjenjivo za održavanje klona) i praksom za sprječavanje štetnih organizama u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti bilja;
- 2) namijenjen za proizvodnju osnovnog sadnog materijala ili sertifikovanog sadnog materijala;
- 3) koji ispunjava uslove za predosnovni sadni materijal iz Priloga 1 tačka 1 i Priloga 2 koji su sastavni dio ovog pravilnika;
- 4) za koji je stručnom kontrolom utvrđeno da ispunjava uslove iz tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Osnovni sadni materijal vinove loze

Član 7

Osnovni sadni materijal vinove loze je reprodukcioni materijal:

- 1) dobijen vegetativnim razmnožavanjem direktno od predosnovnog sadnog materijala i proizvodi se pod odgovornošću održavaoca u skladu sa opšteprihvaćenom praksom za održavanje autentičnosti sorte (gdje je to primjenjivo za održavanje klona), kao i praksom za sprječavanje uticaja štetnih organizama u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti bilja;
- 2) namijenjen je za proizvodnju sertifikovanog sadnog materijala;

- 3) koji ispunjava uslove za osnovni sadni materijal iz Priloga 1 tačka 1 i Priloga 2 ovog pravilnika;
- 4) za koji je stručnom kontrolom utvrđeno da ispunjava uslove iz tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Sertifikovani sadni materijal vinove loze

Član 8

Sertifikovani sadni materijal vinove loze je reprodukcioni materijal:

- 1) dobijen direktno od predosnovnog ili osnovnog sadnog materijala;
- 2) namijenjen je za proizvodnju sadnica vinove loze koje se koriste neposredno za proizvodnju grožđa ili proizvodnju reproduktivnog sadnog materijala namijenjenog za proizvodnju sadnica vinove loze kategorije standardni;
- 3) koji ispunjava uslove za sertifikovani materijal iz Priloga 1 tačka 1 i Priloga 2 ovog pravilnika;
- 4) za koji je stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom utvrđeno da ispunjava uslove iz tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Standardni sadni materijal vinove loze

Član 9

Standardni sadni materijal vinove loze je reprodukcioni materijal:

- 1) sortno autentičan i čist;
- 2) namijenjen za proizvodnju sadnica vinove loze koje se koriste neposredno za proizvodnju grožđa ili proizvodnju reproduktivnog sadnog materijala namijenjenog za proizvodnju sadnica vinove loze kategorije standard;
- 3) koji ispunjava uslove za standardni materijal iz Priloga 1 tačka 1 i Priloga 2 ovog pravilnika;
- 4) za koji je stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom utvrđeno da ispunjava uslove iz tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Knjiga evidencije sadnog materijala vinove loze

Član 10

Knjiga evidencije o proizvodnji sadnog materijala vinove loze vodi se na obrascu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Metode, uslovi i postupak proizvodnje sadnog materijala vinove loze

Član 11

Sadni materijal vinove loze proizvodi se primjenom metoda datim u Prilogu 2 ovog pravilnika.

Promet sadnog materijala vinove loze

Član 12

Sadni materijal vinove loze može se staviti u promet ako:

- a) je sertifikovan odnosno proizveden kao predosnovni ili osnovni ili sertifikovani sadni materijal ili je standardni sadni materijal koji nije namijenjen za upotrebu kao podloga;
- b) ispunjava uslove iz Priloga 2 ovog pravilnika;
- c) je upisan u Registar sorti i podloga;
- d) proizvođač ima ugovor o načinu korišćenja zaštićene sorte ukoliko je sorta zaštićena u skladu sa propisom kojim je uređena zaštita biljnih sorti i u slučaju klona, ako je taj klon prijavljen u postupku priznavanja sorti;
- e) je u ujednačenim partijama, originalno pakovan, plombiran i označen kao predosnovni, osnovni, sertifikovani i standardni sadni materijal vinove loze i ako je označen etiketom na pakovanju i ako ga prati deklaracija uz otpremnicu.

Način i metode obavljanja stručne kontrole

Član 13

Stručna kontrola i stručna kontrola pod nadzorom vrši se primjenom metoda datih u Prilogu 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika radi utvrđivanja ispunjenosti uslova iz Priloga 1 tačka 1 i Priloga 2 ovog pravilnika.

O izvršenoj stručnoj kontroli iz stava 1 ovog člana, sačinjava se izvještaj na obrascu 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Izvještaj iz stava 2 ovog člana sačinjava se u tri primjerka po proizvodnom mjestu i podnosi se organu uprave nadležnom za fitosanitarne poslove (u daljem tekstu: Uprava) u roku od pet dana od dana sačinjavanja izvještaja.

Sertifikat o priznavanju proizvodnje sadnog materijala vinove loze

Član 14

Za sadni materijal vinove loze koji na osnovu izvještaja iz člana 13 ovog pravilnika ispunjava odnosno ne ispunjava uslove, Uprava izdaje sertifikat o priznavanju odnosno ne priznavanju sadnog materijala vinove loze (u daljem tekstu: sertifikat).

Sertifikat se izdaje na obrascu 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Način vođenja evidencije o izdatim sertifikatima

Član 15

O izdatim sertifikatima, vodi se evidencija na obrascu 4 koji je sastavni dio ovog pravilnika

Prijava za vršenje stručne kontrole

Član 16

Stručna kontrola vrši se na osnovu prijave za vršenje stručne kontrole (u daljem tekstu: prijava), koja se Upravi podnosi najkasnije do 30. aprila tekuće godine.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana, dostavlja se:

- 1) dokaz o porijeklu upotrijebljenog sadnog materijala (faktura, carinska deklaracija, fitosanitarni sertifikat, sertifikat o kvalitetu, etiketa, deklaracija, sorta odnosno klon podloge, broj matičnih čokota);
- 2) ugovor o načinu korišćenja zaštićene sorte ukoliko je sorta zaštićena;
- 3) skica lokacije parcele za zasnivanje proizvodnje sa površinom i brojem katastarske parcele;
- 4) dokaz o upisu u Registar proizvođača;
- 5) kopija katastarskog plana sa ucrtanim objektima, zemljištem, zaštitnim pojasom, matičnim čokotima, pri čemu se redovi na parceli obježavaju rimskim, a stabla u redu sa arapskim brojevima.

Prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se na obrascu 5 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Pakovanje sadnog materijala vinove loze

Član 17

Sadni materijal vinove loze pakuje se u odgovarajuću ambalažu (kontejneri, paketi) od materijala koji obezbjeđuje očuvanje kvaliteta sadnog materijala prilikom prevoza, rukovanja i skladištenja na način da se pakovanje ne može otvoriti bez oštećenja etikete, etikete proizvođača ili bez ostavljanja traga oštećenja na pakovanju i smatra se originalnim pakovanjem.

Sadni materijal iz stava 1 ovog člana može se pakovati pojedinačno ili u snopove, a u jedan snop može biti pakovan samo sadni materijal iste partije, sorte i starosti označen etiketom koji prati deklaracija.

Sadni materijal vinove loze može se staviti u promet u više pakovanja ili snopova sadnica vinove loze iste partije ili snopa koje imaju jednaka svojstva sa jednom etiketom na pakovanju, u skladu sa Prilogom 4 koji je sastavni dio ovog pravilnika, vezan vezicom na koju je pričvršćena etiketa na

takav način da se prilikom razdvajanja pakovanja ili snopova, vezica ošteti i više je nije moguće ponovo namjestiti na način da nije vidljivo.

Sadni materijal vinove loze tokom uzgoja, vađenja ili odvajanja od roditeljskog stabla kao i pakovanja, plombiranja, skladištenja i prevoza drži se u odvojenim partijama, razvrstan po sortama, a predosnovni, osnovni i sertifikovani sadni materijal vinove loze se razvrstava i po klonovima.

Pakovanje svih kategorija sadnog materijala vinove loze, prilikom stavljanja u promet treba da ima pričvršćenu etiketu od odgovarajućeg materijala koji prethodno nije korišćen i koja sadrži podatke iz Priloga 5 koji je sastavni dio ovog pravilnika, pričvršćenu sa spoljne strane pakovanja ili snopa u boji propisanoj za odgovarajuću kategoriju sadnog materijala.

Na pakovanju sadnog materijala vinove loze koji je genetski modifikovan treba da se naznači da je sorta genetski modifikovana, kao i namjena genetske modifikacije u skladu sa propisom kojim su uređeni genetski modifikovani organizmi.

Sadni materijal vinove loze ukorijenjen u supstrat u teglama, sanducima i kutijama, kada pakovanja takvog materijala zbog svog sastava ne ispunjavaju u potpunosti uslove za plombiranje (uključujući označavanje), drži se u odvojenim pakovanjima, označen po sorti i ako je potrebno klonu, kao i broju biljaka u pakovanju, etiketa na pakovanju nije obavezna, a sadni materijal prati deklaracija uz otpremnicu.

Deklaracija

Član 18

Pakovanje svih kategorija sadnog materijala vinove loze, prilikom stavljanja u promet treba da prati deklaracija o sadnom materijalu uz otpremnicu koji sadrži podatke iz Priloga 5 ovog pravilnika.

Deklaracija iz stava 1 ovog člana izdaje se u najmanje dva primjerka (za pošiljaoca i primaoca), prati pošiljku od pošiljaoca do primaoca i čuva se najmanje godinu dana od dana izdavanja i na zahtjev daje na uvid fitosanitarnom inspektoru.

Deklaracija iz stava 1 ovog člana se izdaje na obrascu 6 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Etiketa

Član 19

Etiketa iz člana 17 stav 5 ovog pravilnika treba da je odgovarajuće boje i da sadrži podatke iz Priloga 5 ovog pravilnika i to za:

- predosnovni sadni materijal bijela sa dijagonalnom ljubičastom crtom;
- osnovni sadni materijal bijela;
- sertifikovani sadni materijal plava;
- standardni sadni materijal tamnožuta;

Etiketa iz stava 1 ovog člana treba da je pravougaonog oblika, neizbrisivo otisnuta, čitljiva, pričvršćena na istaknutom mjestu, a podaci iz Priloga 5 ovog pravilnika ne smiju biti sakriveni, prikriveni ili dijelom pokriveni drugim natpisom ili grafičkim znakom i da su u istom vidnom polju.

Sadni materijal vinove loze koji ne ispunjava uslove propisane za kategoriju, u odnosu na vegetativnu razvijenost, bez umanjenja uslova zdravstvenog stanja, može se staviti u promet ako etiketa na pakovanju sadrži oznaku: »Sadni materijal ne ispunjava uslove propisane za kategoriju«, a boja etikete je u boji propisanoj za kategoriju kojoj taj sadni materijal odgovara ili smeđe boje.

Osim etikete iz stava 1 ovog člana pakovanje sadnog materijala vinove loze može biti označeno i etiketom proizvođača, koja može da bude pričvršćena ili otisnuta na pakovanju.

Etiketa proizvođača, može da sadrži podatke o proizvođaču (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu), znak proizvođača i druge podatke koji se odnose na sadni materijal vinove loze i treba da je odvojena od etikete iz stava 1 ovog člana.

Etiketa na pakovanju ili snopu sa više od jedne sadnice vinove loze sadrži podatke iz Priloga 5 ovog pravilnika.

Etiketa na pakovanju od jedne jedinice sadnog materijala vinove loze treba da sadrži podatke iz stava 1 tač. 1 do 5 i tač. 8, 13 i 14 Priloga 5 ovog pravilnika.

Etiketu iz stava 1 ovog člana krajnji korisnik sadnog materijala vinove loze čuva najmanje godinu dana i dostavlja je na zahtjev Uprave ili nadležnog fitosanitarnog inspektora.

Osobine vinskih sorti

Član 20

Radi vršenja stručne kontrole i stručne kontrole pod nadzormo bitne osobine vinskih sorti vinove loze date su u Prilogu 6 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Prestanak važenja

Član 21

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena odredaba Pravilnika o normama kvaliteta, pakovanju, plombiranju i deklarisanju sadnog materijala poljoprivrednog bilja ("Službeni list SFRJ", br. 45/75 i 26/79) koje se odnose na sadni materijal vinove loze, Pravilnika o zdravstvenom pregledu useva i objekata za proizvodnju semena, rasada i sadnog materijala i zdravstvenom pregledu semena, rasada i sadnog materijala ("Službeni list SRJ", br. 66/99 i 13/02 i "Službeni list SCG", br. 10/03 i 13/03) u dijelu Merila za utvrđivanje zdravstvenog stanja useva i objekata, semena, rasada i sadnog materijala koje se odnose na sadni materijal vinove loze i prestaju da važe odredbe Pravilnika o načinu i postupku vršenja, odabiranja i umatičenja stabala, zasada voćaka, vinove loze, hmelja i ruža, kao i sadržini i načinu vođenja knjige matičnih stabala ("Službeni list RCG", broj 26/97) koje se odnose na sadni materijal vinove loze, Pravilnika o stručnoj kontroli nad proizvodnjom poljoprivrednog i šumskog sadnog materijala ("Službeni list RCG", broj 28/94) koje se odnose na sadni materijal vinove loze, Pravilnika o načinu vršenja odabiranja i priznavanja matičnih stabala, sorti i podloga, odnosno selekcija voćaka, vinove loze i hmelja, kao i o sadržini i načinu vođenja knjige matičnih stabala ("Službeni list SRCG", broj 9/83) koje se odnose na sadni materijal vinove loze.

Stupanje na snagu

Član 22

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

*U ovaj pravilnik prenešene su: Direktiva 68/193/EECZ od 07. aprila 1968. o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnožavanje vinove loze, Direktiva 2005/43/EZ od 23. juna 2005. o izmjeni priloga Direktive 68/193/EEZ o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnožavanje vinove loze; Direktiva Komisije 2004/29/EZ od 4. marta 2004. o utvrđivanju karakteristika i minimalnih uslova za inspekciju vinskih sorti;

Broj: 320-1994/15-4

Podgorica, 12. februara 2016. godine

Ministar,
prof. dr **Petar Ivanović**, s.r.

USLOVI ZA UZGOJNA MJESTA SADNOG MATERIJALA VINOVE LOZE

Dio 1

OPŠTI USLOVI ZA MATIČNJAK I PRPORIŠTE

1.1. Biljke u matičnjaku i prporištu treba da su sortno autentične i čiste, a u slučaju klona treba da imaju karakteristike klona.

1.2. Opšte stanje i razvojni stadijum matičnog bilja ili bilja u prporištima pregleda se radi provjere zdravstvenog stanja, sortne autentičnosti i čistoće (prema potrebi i za klon).

1.3. U zemlji ili supstratu za zasnivanje matičnjaka i u zemlji ili supstratu u prporištima ne smije biti štetnih organizmima ili njihovih vektora posebno nematoda, prenosioca uzročnika virusnih bolesti vinove loze, a matičnjaci i prporišta treba, radi smanjenja potencijalnog rizika od štetnih organizama na najnižu moguću mjeru, da ispunjavaju uslove propisane ovim pravilnikom.

1.4. Prisustvo štetnih organizama koji utiču na smanjenje upotrebljivosti sadnog materijala treba da je na najnižem mogućem nivou.

1.5. Uslovi iz podtač. 1.5.1 do 1.5.5 ove tačke primjenjuju se naročito na štetne organizme koji uzrokuju:

– kompleks infektivne degeneracije vinove loze (Grapevine degeneration complex): Grapevine fanleaf virus (GFLV), Arabis mosaic virus (ArMV);

– kompleks uvijenosti lišća vinove loze (Grapevine leafroll complex): Grapevine leafroll associated virus 1 (GLRaV-1), Grapevine leafroll associated virus 3 (GLRaV-3);

– šarena pjegavost lista (Grapevine fleck disease): Grapevine fleck virus (GFkV) (samo na podlogama).

1.5.1. Stručnom kontrolom matičnjaka, namijenjenih za proizvodnju predosnovnog sadnog materijala utvrđuje se odsustvo štetnih organizama iz tačke 1.5. ovog dijela, a kontrola se vrši na osnovu rezultata ispitivanja zdravstvenog stanja biljaka u matičnjaku metodom indeksiranja ili drugom međunarodno priznatom ekvivalentnom metodom, pri čemu se zdravstveno stanje biljaka u matičnjaku potvrđuje ponovnim ispitivanjem svih predosnovnih matičnih biljaka na štetne organizme iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela i vrši se svakih pet godina.

Matične biljke na kojima je utvrđeno prisustvo štetnih otkrganizama iz tačke 1.5. ovog dijela uklanjaju se iz matičnjaka, a štetni organizmi zbog kojih je izvršeno uklanjanje kao i drugi razlozi za uklanjanje matičnih biljaka upisuju se u knjigu evidencije o matičnjaku.

1.5.2. Stručnom kontrolom matičnjaka, namijenjenih za proizvodnju osnovnog sadnog materijala utvrđuje se odsustvo štetnih organizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela, a stručna kontrola se vrši na osnovu rezultata ispitivanja zdravstvenog stanja osnovnih matičnih biljaka u matičnjaku koji se obavljaju najmanje svakih šest godina nakon treće godine starosti matičnih biljaka.

Ako se vrše godišnji službeni vizuelni pregledi biljaka u matičnjaku, ispitivanja zdravstvenog stanja matičnih biljaka vrše se najmanje svakih šest godina nakon šeste godine starosti matičnih biljaka.

Matične biljke na kojima je utvrđeno prisustvo štetnih otkrganizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela uklanjaju se iz matičnjaka, a štetni organizmi zbog kojih je izvršeno uklanjanje kao i drugi razlozi za uklanjanje matičnih biljaka upisuju se u knjigu evidencije o matičnjaku.

1.5.3. Stručnom kontrolom matičnjaka namijenjenih za proizvodnju sertifikovanog sadnog materijala utvrđuje se odsustvo štetnih organizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela.

Stručna kontrola se vrši na osnovu rezultata ispitivanja zdravstvenog stanja biljaka u matičnjaku u skladu sa prihvaćenim standardizovanim normama za izvođenje postupaka kontrole najmanje na svakih deset godina nakon pete godine starosti matičnih biljaka.

Prilikom vršenja godišnjih stručnih vizuelnih pregleda biljaka u matičnjaku, ispitivanje zdravstvenog stanja matičnih biljaka obavlja se najmanje svakih deset godina, nakon desete godine starosti matičnih biljaka.

Matične biljke na kojima je utvrđeno prisustvo štetnih otkrganizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela uklanjaju se iz matičnjaka, a štetni organizmi zbog kojih je izvršeno uklanjanje kao i drugi razlozi za uklanjanje matičnih biljaka upisuju se u knjigu evidencije o matičnjaku.

Udio matičnih biljaka koje se uklanjaju iz matičnjaka zbog prisustva štetnih organizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela ne može biti veći od 5 %.

1.5.4. Prilikom vršenja stručne kontrole u matičnjacima namijenjenim za proizvodnju standardnog sadnog materijala udio matičnih biljaka koje se uklanjaju iz matičnog zasada zbog prisustva štetnih organizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela ne može biti veći od 10 %.

Matične biljke na kojima je utvrđeno prisustvo štetnih otkrganizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela uklanjaju se iz matičnjaka, a štetni organizmi zbog kojih je izvršeno uklanjanje kao i drugi razlozi za uklanjanje matičnih biljaka upisuju se u knjigu evidencije o matičnjaku.

1.5.5. Prilikom vršenja stručne kontrole u prporištima vrše se vizuelni pregledi, a po potrebi i dodatni pregledi odnosno ispitivanja radi utvrđivanja odsustva štetnih organizama iz tačke 1.5. al. 1 i 2 ovog dijela.

1.6. Prporišta nije dozvoljeno saditi unutar vinograda ili matičnjaka, a najmanja udaljenost od vinograda ili matičnjaka je 3 m.

1.7. Sadni materijal vinove loze koji se upotrebljava za proizvodnju reznica, podloga, plemki, ukorijenjenih reznica i ukorijenjenih kalemova vinove loze, treba da potiče isključivo od matičnih čokota koji su pod stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom i koji su sertifikovani.

1.8. Osim stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom u matičnjacima i prporištima, fitosanitarni inspektor vrši najmanje jedan poljski pregled kao službenu mjeru, a dodatni poljski pregledi vrše se u slučaju utvrđenih nepravilnosti ili sporova koji mogu uticati na konačni kvalitet sadnog materijala vinove loze.

Dio 2

METODE I POSTUPCI ZA DOBIJANJE PREDOSNOVNIH, OSNOVNIH I CERTIFIKOVANIH MATIČNJAKA

2.1. OPŠTE ODREDBE

Sadni materijal pod stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom treba da:

- je proizveden od predosnovnog, osnovnog, sertifikovanog ili standardnog sadnog materijala po postupcima i metodama za proizvodnju kvalitetnog sadnog materijala u skladu sa ovim pravilnikom odnosno u slučaju predosnovnih matičnih čokota u skladu sa postupcima i metodama iz tačke 2.2. ovog dijela;
- pripada sorti koja je upisana u Registar sorti odnosno u slučaju klona ako pripada klonu koji je prošao postupak stručne kontrole u skladu sa dijelom 13 Priloga 3 ovog pravilnika.

2.2. METODE I POSTUPCI ZA DOBIJANJE PREDOSNOVNIH MATIČNIH ČOKOTA

2.2.1. Čokoti iz kojih se dobijaju predosnovni matični čokoti biraju se u postupku pozitivne masovne selekcije (odabira) ili postupku individualne klonske selekcije ili introdukcije u skladu sa dijelom 13 Priloga 3 ovog pravilnika.

Predosnovni čokoti treba da potiču od najmanje 20 čokota odabranih u pozitivnoj masovnoj selekciji od kojih je svaki u trogodišnjem ocjenjivanju ocijenjen zbirnom ocjenom minimalno 13.

Odabrani čokoti treba da su zdravi, bez znakova prisustva karantinski štetnih organizama i štetnih organizama koji se šire sadnim materijalom i utiču na njegov kvalitet, a naročito štetnih organizama:

- iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga;
- rak korijena (*Agrobacterium tumefaciens*) i štetni organizmi koji uzrokuju slične bolesti raku korijena (*Phomopsis viticola*, *Eutypa* spp., *Stereum* spp.);
- grinje (*Calepitrimerus vitis*, *Eotetranychus carpini* i *Panonychus ulmi*).

2.2.2. Od odabranih čokota klasičnim vegetativnim razmnožavanjem (kloniranjem) proizvedena su klonska potomstva za predosnovne matičnjake, a biljke klonskih potomstava su vizuelno pregledane na štetne organizme iz podtačke 2.2.1. ove tačke i ispitane na štetne organizme iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga u skladu sa metodama iz dijela 12 Priloga 3 ovog pravilnika.

2.2.3. Biljke kod kojih su rezultati pregleda i ispitivanja iz podtačke 2.2.2. ove tačke bili negativni predstavljaju predosnovne matične čokote određene sorte ili sorte podloge.

2.2.4. Za predosnovni zasad jedne sorte potrebno je obezbijediti najmanje pet klonskih potomstava podjednake veličine (dobijenih vegetativnim razmnožavanjem od najmanje pet elitnih čokota) koji ispunjavaju uslove podtačke 2.2.2. ove tačke.

2.2.5. Za predosnovni zasad klona potrebno je obezbijediti najmanje deset čokota iz prvog umnoženog potomstva (klonske linije) matičnog čokota.

2.2.6. Postupak dobijanja predosnovnih matičnih čokota utvrđen je u dijelu 13 Priloga 3 ovog pravilnika.

2.3. USLOVI ZA ZASADE OD PREDOSNOVNIH MATIČNIH ČOKOTA

2.3.1. Predosnovni matični čokoti iz tačke 2.2. ovog dijela, namijenjeni za dobijanje predosnovnog sadnog materijala, osim uslova iz dijela 1 ovog Priloga, treba da ispunjavaju i sljedeće uslove i to da:

– su odvojeno posađeni u zemlju ili supstrat u kojima nije prisutna filoksera (*Daktulospharia vitifoliae* Fitch.) i da je zemlja ili supstrat bez prisustva štetnih organizama nakon sprovedenih tretmana (dezinfekcija) ili je to utvrđeno ispitivanjima uzoraka zemlje ili supstrata;

– se održavaju u uslovima, koji obezbjeđuju zaštitu od štitastih vaši i cikada, vazdušnih vektora virusnih bolesti, a mjesto održavanja predosnovnih matičnih čokota treba da je udaljen od drugih zasada vinove loze najmanje 50 m;

– je svaki predosnovni matični čokot označen radi obezbjeđivanja njegove prepoznatljivosti i sljedljivosti;

– se prije prve proizvodnje predosnovnog sadnog materijala vinove loze od predosnovnih matičnih čokota pojedinog izvora izvrši provjera autentičnosti sa sortom od koje potiče, a provjera autentičnosti ne sprovodi se, ako je izvršena provjera klona u skladu sa dijelom 13 Priloga 3 ovog pravilnika;

– se redovno vrši vizuelni pregled na prisustvo karantinskih i drugih štetnih organizama iz podtačke 2.2.1 tačka 2.2. ovog dijela;

– su uzorkovani i da su izvršena ponovna ispitivanja matičnih čokota na prisustvo štetnih organizama iz dijela 12 Priloga 3 ovog pravilnika, kao i u slučaju pojave ili sumnje na pojavu karantinski štetnih organizama ili drugih štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga;

– su predosnovni matični čokoti, na kojima je utvrđeno prisustvo štetnih organizama ili pokazuju znakove ili simptome prisustva karantinski štetnih organizama ili štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga uklonjeni;

2.3.2. Uzorci za ispitivanje uzimaju se u postupku stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom, a ispitivanje uzetih uzoraka vrši se u skladu sa metodama iz dijela 12 Priloga 3 ovog pravilnika.

2.3.3. Za sorte ili klon iz podtač. 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. tačka 2.2 ovog dijela vode se knjige evidencije o:

– metodi i postupku proizvodnje i broju predosnovnih matičnih čokota dobijenih iz pojedinih izvora;

– postupku provjere autentičnosti sa sortom od koje potiču inicijalni ili predosnovni matični čokoti;

– metodi i postupku održavanja sorte ili klona;

– metodama i datumu izvršenog nadzora nad štetnim organizama, uzorkovanju, ispitivanju i rezultatima ispitivanja;

– mogućem uklanjanju predosnovnih matičnih čokota i razlozima uklanjanja.

2.3.4. Knjige evidencije, osim podataka o godišnjoj proizvodnji sadnog materijala vinove loze od predosnovnih matičnih čokota, sadrže i dokaze o izvršenim pregledima, uzorkovanjima i izvršenim ispitivanjima i to:

– izvještaj o provjeri sorte ili klona;

– sertifikat za predosnovne matične čokote;

– izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom predosnovnih matičnih čokota;

– rezultate ponovljenih ispitivanja predosnovnih matičnih čokota.

2.4. USLOVI ZA ZASADE OSNOVNIH I CERTIFIKOVANIH MATIČNIH ČOKOTA

2.4.1. Za zasnivanje matičnjaka osnovnih matičnih čokota upotrebljava se predosnovni sadni materijal utvrđen stručnom kontrolom odnosno da je proizveden od stručno kontrolisanih predosnovnih matičnih čokota.

2.4.2. Za zasnivanje zasada sertifikovanih matičnih čokota upotrebljava se predosnovni ili osnovni sadni materijal utvrđen stručnom kontrolom odnosno proizveden od stručno kontrolisanih predosnovnih ili osnovnih matičnih čokota.

2.4.3. Zasadi osnovnih i sertifikovanih matičnih čokota, koji su namijenjeni za proizvodnju osnovnog ili sertifikovanog sadnog materijala, osim uslova iz dijela 1 ovog Priloga treba da ispunjavaju i sljedeće uslove i to da:

- se zemljište na kojem se zasniva osnovni ili sertifikovani matičnjak prije sadnje se uzorkuje kao službena mjera radi dobijanja rezultata ispitivanja o odsustvu nematoda vektora virusa;

- je osnovni matičnjak najmanje 20 m, a sertifikovani matičnjak najmanje 5 m udaljen od drugog zasada vinove loze niže kategorije sadnog materijala;

- su matični čokoti u osnovnom i sertifikovanom matičnjaku posađeni tako da su biljke iste sorte ili podloge odvojene po redovima i blokovima, koji su označeni i odvojeni, a ukoliko su različiti blokovi u osnovnom matičnjaku posađeni u isti red razmak između blokova u tom redu treba da je najmanje 3 m;

- se vrše redovni vizuelni pregledi matičnih čokota u osnovnom i sertifikovanom matičnjaku na prisustvo karantinskih i drugih štetnih organizama iz dijela 12 Priloga 3 ovog pravilnika;

- se vrši uzorkovanje i ponovno ispitivanje u osnovnom i sertifikovanom matičnjaku na štetne organizme iz dijela 12 Priloga 3 ovog pravilnika, kao i u slučaju pojave ili sumnje na pojavu karantinski štetnih organizama ili drugih štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga;

- se matični čokoti na kojima je utvrđeno prisustvo štetnih organizama ili pokazuju znakove ili simptome prisustva karantinski štetnih organizama ili štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga, uklanjaju;

- se u osnovnom i u sertifikovanom matičnjaku prije prvog rezanja reznica plemki ili podloga za kalemljenje vrši godišnja negativna selekcija na sortnu autentičnost i čistoću, a matični čokoti, za koje se u godišnjoj negativnoj selekciji pokaže da nijesu identični u pogledu sorte, uklanjaju se.

2.4.4. Uzorci za kontrolu kvaliteta, u skladu sa ovim prilogom, uzimaju se u postupku stručne kontrole, a ispitivanja kvaliteta uzetih uzoraka vrši se u skladu sa metodama iz dijela 12 Priloga 3 ovog pravilnika.

2.4.5. Za svaki zasad osnovnih matičnih i sertifikovanih matičnih čokota vodi se knjiga evidencije koja sadrži podatke o:

- sadnom materijalu vinove loze, upotrijebljenom za uzgoj osnovnih ili sertifikovanih matičnih čokota;

- sprovedenoj godišnjoj negativnoj selekciji na sortnu autentičnost i čistoću;

- tehnološkim postupcima;

- metodama i vremenu nadzora štetnih organizama, uzorkovanju i kontroli kvaliteta, kao i o rezultatima ispitivanja;

- uklanjanju matičnih čokota i razlozima za uklanjanje,

- godišnjoj proizvodnji sadnog materijala vinove loze.

2.4.6. Knjiga evidencije sadrži i dokaze o matičnjaku: kopiju katastarskog plana sa skicom zasada, dokumentaciju o porijeklu sadnog materijala vinove loze upotrijebljenog za zasnivanje zasada, dokaze o pogodnosti zemljišta za sadnju u skladu sa tačkom 1.3. dio 1 ovog Priloga, sertifikat, kao i izvještaje o izvršenim godišnjim stručnim kontrolama matičnjaka.

2.5. USLOVI ZA PRPORIŠTA

2.5.1. Za proizvodnju sadnica vinove loze kategorije sertifikovani sadni materijal (ukorjenjene reznice ili ukorjenjeni kalemovi) upotrebljavaju se sertifikovani nekalemljeni djelovi ukorjenjenog lastara vinove loze ili zreli lastari namijenjeni za sadnju nekalemljenih ili za upotrebu kao podloge i/ili djelovi lastara vinove loze ili zreli lastari spojeni kalemljenjem, čiji je podzemni dio ukorijenjen, a proizvedeni su pod stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom u sertifikovanim matičnjacima.

2.5.2. Prporišta za proizvodnju sadnica vinove loze kategorije sertifikovani sadni materijal, osim uslova iz dijela 1 ovog Priloga treba da ispunjavaju i sljedeće uslove i to da:

- je zemljište u prporištu, prije prvog sađenja, uzorkovano radi utvrđivanja odsutnosti nematoda vektora virusa;

- se pojedine sorte ili klonovi u prporištu sade odvojeno po partijama svaka u svom redu, a ako to nije moguće, među pojedinim partijama u redu treba da bude razdaljina najmanje 3 m i označavaju se imenom ili šifrom sorte ili klona;

- se vrše redovni vizuelni pregledi na prisustvo karantinskih i drugih štetnih organizama iz podtačke 2.2.1 tačka 2.2 ovog dijela;

- se uzorkovanje vrši u slučaju pojave ili sumnje na pojavu karantinski štetnih organizama ili drugih štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga;

- se vrši uklanjanje sadnica vinove loze sa simptomima prisustva štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 ovog Priloga ili štetnog organizma *Agrobacterium tumefaciens*, kao i sadnica vinove loze koje nijesu sortno čiste.

2.5.3. Prporište treba da je udaljeno od drugog vinograda ili matičnjaka najmanje 5 m.

PRILOG 2

USLOVI ZA SADNI MATERIJAL VINOVE LOZE

Dio 1

OPŠTI USLOVI

1.1. Sadni materijal vinove loze treba da ima sortnu autentičnost i čistoću, ako je neophodno i klonsku čistoću, a prilikom stavljanja u promet sadnog materijala vinove loze kategorije standardni sadni materijal dozvoljeno je odstupanje od 1 %.

1.2. Sadni materijal vinove loze treba da je minimalne tehničke čistoće od 96 %, a tehnički nečistim sadnim materijalom vinove loze smatra se:

- a) potpuno ili djelimično isušen sadni materijal, koji je poslije isušivanja potopljen u vodu;

- b) oštećen, savijen ili ranjeni sadni materijal, koji je oštetiо grad ili mraz ili kada je zdrobljen ili slomljen;

c) sadni materijal koji ne ispunjava uslove iz dijela 3 ovog Priloga.

1.3. Lastari treba da dostižu zadovoljavajuće stanje zrelosti drveta.

1.4. Štetni organizmi koji smanjuju upotrebljivost sadnog materijala vinove loze treba da su na najnižem mogućem nivou.

Sadni materijal vinove loze koji pokazuje znakove ili simptome prisustva štetnih organizama za koje ne postoji odgovarajuće tretiranje, uklanja se.

Dio 2 POSEBNI USLOVI

Ukorijenjeni kalemovi:

Ukorijenjeni kalemovi sastavljeni kombinacijom iste kategorije razvrstavaju se u tu kategoriju.

Ukorijenjeni kalemovi sastavljeni kombinacijom različitih kategorija sadnog materijala razvrstavaju se u kategoriju nižeg elementa sadnog materijala koji se sastavlja.

Dio 3 OCJENJIVANJE

3.1. Reznice podloga za kalemljenje, rasadničke reznice i reznice plemki:

Promjer:

Mjerenje promjera vrši se na najširoj tački vršnog poprečnog presjeka, osim u slučaju zrelih lastara.

3.1.1. Reznice podloga za kalemljenje i reznice plemki:

a) treba da imaju vršni promjer od 6,5 do 12 mm;

b) treba da imaju maksimalni promjer donjeg dijela od 15 mm, osim u slučaju plemki za kalemljenje biljaka *in situ*.

3.1.2. Rasadničke reznice treba da imaju minimalni vršni promjer od 3,5 mm.

3.2. Ukorijenjene reznice

a) Promjer:

Promjer se mjeri na sredini gornje internodije ispod vršnog pupoljka i uzduž najduže ose i treba da je najmanje 5 mm, osim u slučaju ukorijenjenih reznica iz zrelih lastara.

b) Dužina:

Udaljenost od najniže tačke reznice na kojoj se javlja korijen (baze korijena) i baze vršnog pupoljka ne treba da bude manja od:

– 30 cm za ukorijenjene reznice vinove loze namijenjene za kalemljenje, a ukorijenjene reznice vinove loze namijenjene za sortu

Sicilija ta udaljenost treba da bude 20 cm;

– 20 cm za ostale ukorijenjene reznice vinove loze.

c) Korijenje:

Svaka biljka treba da ima najmanje tri dobro razvijena i dobro raspoređena korijena, a sorta 420 A može da ima samo dva dobro razvijena korijena, pod uslovom da se oni nalaze na suprotnim stranama.

d) Peta:

Rez treba da bude napravljen na dovoljnoj udaljenosti od dijafragme nodija ali ne višoj udaljenosti od 1 cm ispod nje, na način da nema oštećenja.

3.3 Ukorijenjeni kalemovi:

a) Dužina:

Dužina debla kalemova vinove loze treba da bude najmanje 20 cm, osim u slučaju ukorijenjenih kalemova dobijenih iz zrelih lastara.

b) Korijenje:

Svaka biljka treba da ima najmanje tri dobro razvijena i dobro smještena korijena, a sorta 420 A može imati samo dva dobro razvijena korijena pod uslovom da se oni nalaze na suprotnim stranama.

c) Spojno mjesto:

Svaka biljka treba da ima odgovarajuće i u potpunosti sraslo spojno mjesto.

d) Peta:

Rez treba da bude napravljen na dovoljnoj udaljenosti od dijafragme nodija ali ne višoj udaljenosti od 1 cm ispod nje, na način da nema oštećenja.

PRILOG 3

NAČIN VRŠENJA STRUČNE KONTROLE I STRUČNE KONTROLE POD NADZOROM

Dio 1

STRUČNA KONTROLA PREDOSNOVNIH MATIČNIH ČOKOTA

1.1. Proizvođač koji namjerava da proizvodi sadni materijal vinove loze od predosnovnih matičnih čokota najkasnije do 30. aprila u godini prve rezidbe reznica plemki ili podloga za kalemljenje podnosi Upravi prijavu za stručnu kontrolu predosnovnih matičnih čokota, u kojoj se navodi:

– ime i prezime, naziv i sjedište proizvođača;

– registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača;

– katastarska opština, broj katastarske parcele i površina objekta u kojem se održavaju matični čokoti kategorije predosnovni;

– ime sorte, broj matičnih čokota i podatke o podlozi upotrijebljenoj za kalemljenje matičnih čokota (izvor, sorta odnosno klon podloge i kategorija).

1.2. Uz prijavu proizvođač prilaže kopiju katastarskog plana sa ucrtanim objektima ili zemljištem, gdje održava matične čokote kategorije predosnovni sadni materijal uključujući i zaštitni pojas, a prijavu Uprava dostavlja ovlaštenom pravnom licu za vršenje stručne kontrole.

1.3. U postupku stručne kontrole:

1.3.1. provjeravaju se podaci iz knjige evidencije, kao i dokazi o:

- sprovedenim postupcima i metodama klonske selekcije iz kojih je vidljivo da je predosnovni matični čokot proizveden u skladu sa postupcima i metodama iz tačke 2.2. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika i da je izvršeno ispitivanje na viruse i virusu slične organizme iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika;

- provjeravanju autentičnosti predosnovnih matičnih čokota sa sortom od koje potiču;

- sprovedenim postupcima za sprječavanje pojave i širenja štetnih organizama i drugih postupaka u objektima radi održavanja predosnovnih matičnih čokota;

- rezultatima uzorkovanja i ispitivanja, iz kojih je vidljivo da predosnovni matični čokoti nijesu zaraženi virusima i virusima sličnim organizmima iz tačke 1.5. dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika;

- uklanjanju predosnovnih matičnih čokota i o razlozima za njihovo uklanjanje;

1.3.2. pregleda se da li se predosnovni matični čokoti održavaju u skladu sa uslovima iz podtačke 2.3.1 tačka 2.3. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;

1.3.3. vrši vizuelni pregled zdravstvenog stanja predosnovnih matičnih čokota i objekata u kojima se ti čokoti održavaju na prisustvo karantinskih i drugih štetnih organizama iz tačke podtačke 2.2.1 tačka 2.2. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

1.4. U slučaju sumnje na prisustvo karantinski štetnih organizama ili štetnih organizama iz tačke 1.5. dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika, uzimaju se uzorci sadnog materijala i šalju na ispitivanje.

O pronalasku ili sumnji na prisustvo karantinski štetnih organizama proizvođač bez odlaganja obavještava nadležnog fitosanitarnog inspektora.

Ako se na osnovu pregleda i ispitivanja iz podtačke 1.3.3. tačka 1.3 ovog dijela utvrdi, da su predosnovni matični čokoti proizvedeni u skladu sa postupcima i metodama iz dijela 2 ovog Priloga i da su ispunjeni uslovi za predosnovne matične čokote iz tačke 3 ovog priloga, sačinjava se izvještaj radi potvrđivanja predosnovnih matičnih čokota i njihove sertifikacije i uvođenja u evidenciju matičnih stabala.

Sertifikacija ili potvrđivanje iz dijela 4 ovog Priloga traje dok su ispunjeni uslovi za predosnovne matične čokote, odnosno najviše 25 godina od sertifikacije.

Dio 2

UKLJUČIVANJE KLONA U POSTUPAK STRUČNE KONTROLE I STRUČNE KONTROLE POD NADZOROM

2.1. Sadni materijal vinove loze može se staviti u promet sa oznakom klona, ako je klon bio u postupku sertifikacije.

2.2. Sertifikovan klon treba da ispunjava slijedeće uslove:

- da su inicijalni ili predosnovni matični čokoti proizvedeni u skladu uslovima iz tač. 2.2 i 2.3 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;

- da se prije sertifikacije provjeravaju morfološka, fiziološka i ampelografska svojstva u skladu sa dijelom 13 ovog Priloga;

- da ima odgovarajuće ime, gdje svaka oznaka može biti sastavljena od tri znaka koji mogu biti brojke, slova ili kombinacija brojki i slova, pod uslovom, da ta oznaka nije registrovana robna marka ili geografska oznaka i da je nije moguće zamijeniti sa imenom bilo koje opšte poznate sorte vinove loze.

2.3. Na osnovu prijave održavaoca klona vrši se stručna kontrolu u skladu sa uslovima za stručnu kontrolu za predosnovni matičnjak.

U prijavi održavalac klona navodi da predlaže klon u postupak stručne kontrole, a uz dostavljanje podatka o imenu sorte predosnovnih matičnih čokota navodi i predloženu oznaku klona.

Dio 3

PREGLED ZEMLJIŠTA ZA OSNOVNE I SERTIFIKOVANE MATIČNJAKE I PRPORIŠTA

3.1. Održavalac sorte ili podloge (oplemenjivač ili proizvođač sadnog materijala vinove loze) koji održava matične čokote u osnovnom matičnjaku ili u sertifikovanom matičnjaku ili koji u prporištu proizvodi sadnice vinove loze, Upravi najkasnije do 15. septembra u godini, prije planirane sadnje prijavljuje zemljište za stručnu kontrolu na kojem zasniva matičnjak ili prporište.

Prijava sadrži podatke o oplemenjivaču ili proizvođaču sadnog materijala vinove loze, mjestu proizvodnje, podatke o zemljištu na kojem se matičnjak ili prporište zasniva (katastarska opština, broj katastarske parcele i površina), kao i podatke o vrsti i kategoriji sadnog materijala vinove loze koji se upotrijebljava pri zasnivanju matičnjaka ili prporišta.

Uz prijavu prilaže i kopiju katastarskog plana, sa označenim katastarskim parcelama namijenjenim zasnivanju matičnjaka ili prporišta i označenim zaštitnim pojasom.

3.2. Uprava prijavu proslijeđuje nadležnom fitosanitarnom inspektoru radi uzimanja uzoraka zemljišta

za ispitivanje na prisustvo nematoda, prenosioca virusnih bolesti o čemu se sačinjava zapisnik.

3.3. Rezultate ispitivanja uzoraka zemljišta sa prijavom i inspekcijom zapisnikom Uprava proslijeđuje ovlaštenom pravnom licu za vršenje stručne kontrole radi provjere da li prijavljeno zemljište ispunjava uslove iz tač. 2.4 i 2.5 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika o čemu sačinjava izvještaj na osnovu kojeg Uprava izdaje sertifikat.

Dio 4

SERTIFIKACIJA OSNOVNOG I SERTIFIKOVANOG MATIČNJAKA

4.1. Proizvođač prijavljuje Upravi zasad osnovnih matičnih čokota i zasad sertifikovanih matičnih čokota za stručnu kontrolu ili stručnu kontrolu pod nadzorom najmanje dvije vegetacione sezone prije prve upotrebe matičnih čokota za proizvodnju sadnog materijala vinove loze, a najkasnije do 30. aprila u godini prvog pregleda.

U prijavi se navode podaci iz tačke 1.1 al. 1 i 2 dio 1 ovog Priloga, o sadnom materijalu vinove loze koji je upotrijebljen prilikom zasnivanja osnovnog ili sertifikovanog matičnjaka (porijeklo, sorta odnosno tip podloge, kategorija, količina materijala), kao i broj i datum izvještaja o pregledu zemljišta u skladu sa tačkom 3.3 dio 3 ovog Priloga.

Proizvođač uz prijavu prilaže kopiju katastarskog plana sa ucrtanim objektima ili zemljištem gdje održava matične čokote kategorije predosnovni sadni materijal, uključujući i zaštitni pojas.

Prijavu Uprava dostavlja ovlaštenom pravnom licu za vršenje stručne kontrole, a u slučaju vršenja stručne kontrole pod nadzorom prijava se ovjerava, a kopija ovjerene prijave vraća se proizvođaču odnosno ovlaštenom pravnom licu za vršenje stručne kontrole pod nadzorom.

4.2. U postupku sertifikacije u svakoj fazi rasta bilja, u periodu najpogodnijem za utvrđivanje prisustva štetnih organizama i provjeru sortne identičnosti, ovlašteno pravno lice uzima uzorke i vrši dva vizuelna pregleda matičnjaka i zaštitnog pojasa na prisustvo karantinskih i drugih štetnih organizama iz podtačke 2.2.1 tačka 2.2. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

4.3. Ako ovlašteno pravno lice prilikom pregleda iz tačke 4.2 ovog dijela utvrdi prisustvo ili ako posumnja na prisustvo karantinski štetnih organizama ili štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika, uzima uzorke i šalje ih na ispitivanje, a o prisustvu ili sumnji na prisustvo karantinski štetnih organizama obavještava Upravu.

4.4. Prije sertifikacije matičnjaka ovlašteno pravno lice provjerava da li:

- su matičnjaci na katastarskim parcelama, koje su bile pregledane u skladu sa dijelom 3 ovog Priloga i da li su u pogledu zasnivanja i održavanja ispunjeni uslovi iz tačke 2.4. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;

- je za zasnivanje matičnjaka upotrijebljen sertifikovani sadni materijal vinove loze u skladu sa uslovima iz podtač. 2.4.1 i 2.4.2. tačka 2.4 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;

- su čokoti, koji pokazuju znakove prisustva štetnih organizmima iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika i čokoti koji su bili izuzeti prilikom negativne selekcije uklonjeni iz matičnjaka;

- proizvođač vodi knjigu evidencije u skladu sa podtač. 2.4.5. i 2.4.6. tačka 2.4 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika, a posebno da li knjiga evidencije sadrži evidenciju o sprovedenim tehnološkim postupcima i postupcima za sprječavanje pojave i širenja štetnih organizama u matičnjaku, o izvođenju godišnje negativne selekcije na sortnu identičnost i čistoću, kao i evidenciju o mogućem uklonjenih matičnih čokota iz matičnjaka i o razlozima za njihovo uklanjanje.

4.5. Uprava sertifikuje matičnjak kao osnovni ili sertifikovani matičnjak, ako se pregledima, uzorkovanjima i ispitivanjima u skladu sa ovim prilogom utvrdi da su ispunjeni uslovi za zasade osnovnih matičnih čokota ili zasade sertifikovanih matičnih čokota iz tačke 2.4. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

4.6. Sertifikovanje iz tačke 4.5 ovog dijela traje dok su ispunjeni uslovi za zasade osnovnih matičnih čokota ili sertifikovanih matičnih čokota iz tačke 2.4 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika, a najviše:

- 25 godina od godine sertifikovanja zasada osnovnih matičnih čokota i
- 20 godina od godine sertifikovanja zasada sertifikovanih matičnih čokota.

Dio 5

SERTIFIKACIJA REZNICE PLEMKI ILI PODLOGA ZA KALEMLJENJE

5.1. Reznice plemki ili podloga za kalemljenje mogu se proizvoditi od predosnovnih matičnih čokota i od čokota osnovnih odnosno sertifikovanih matičnih zasada.

5.2. Održavalac sorte ili podloge (oplemenjivač ili proizvođač sadnog materijala vinove loze) koji namjerava od predosnovnih matičnih čokota ili iz osnovnih ili sertifikovanih matičnih zasada koji su pod stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom, proizvoditi reznice plemki ili podloga za kalemljenje i stavljati ih u promet kao sertifikovan sadni materijal svake godine, a najkasnije do 30. aprila tekuće godine, dostavlja Upravi prijavu za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom.

U prijavi osim, podataka utvrđenih propisom kojim se uređuje sadni materijal, navodi se i broj i datum izdavanja izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom za sadni materijal vinove loze za predosnovne matične čokote, osnovnog ili sertifikovanog matičnjaka u kojem namjerava proizvoditi reznice plemki ili podloga za kalemljenje.

5.3. Održavalac sorte ili podloge (oplemenjivač ili proizvođač sadnog materijala vinove loze) u prijavi za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom navodi podatke o predviđenoj količini sadnog materijala vinove loze koju namjerava proizvesti i broju etiketa za označavanje sadnog materijala vinove loze, kao i predviđenom datumu, načinu pakovanja, vrsti i količini sadnog materijala vinove loze u jedinici pakovanja i dostavlja ih Upravi najkasnije deset dana prije planiranog rezanja reznica plemki ili podloga.

5.4. Prijavu iz tačke 5.2 ovog dijela Uprava dostavlja ovlaštenom pravnom licu za vršenje stručne kontrole, a u slučaju vršenja dijela stručne kontrole pod nadzorom prijava se ovjerava i kopiju ovjerene prijave vraća proizvođaču odnosno ovlaštenom pravnom licu za vršenje stručne kontrole pod nadzorom radi vršenja najmanje dva vizuelna pregleda u: objektu u kojem su predosnovni matični čokoti, u osnovnom matičnom zasadu i u matičnom zasadu namijenjenom rezidbu sertifikovanih plemki vinove loze.

U matičnom zasadu koji je namijenjen rezidbi sertifikovanih podloga za kalemljenje tokom faze rasta vrši se jedan vizuelni pregled, a dodatni pregledi vrše se u slučaju utvrđenih nepravilnosti ili sporova koji bi mogli uticati na krajnji kvalitet sadnog materijala vinove loze, a pregledi se vrše u radi utvrđivanja prisustva karantinskih i drugih štetnih organizama.

Vizuelni pregledi vrše se kada je to najpogodnije za utvrđivanje prisustva štetnih organizama odnosno za uzimanje uzoraka.

Uzorci za ponovno ispitivanje predosnovnih, osnovnih i sertifikovanih matičnih čokota na prisustvo virusa i virusu sličnih štetnih organizama uzimaju se skladu sa dijelom 12 ovog Priloga.

5.5. Prilikom pregleda iz tačke 5.4 ovog dijela provjeravaju se i knjige evidencija, koje o predosnovnim odnosno osnovnim i sertifikovanim matičnjacima vodi proizvođač, a posebno o sprovedenim tehnološkim postupcima, postupcima za sprječavanje pojave i širenja štetnih organizama i drugim postupcima u objektu, zasadu i zaštitnom pojasu, kao i o uklanjanju bilja ili sadnog materijala vinove loze i razlozima za uklanjanje.

Uprava ili ovlašćeno pravno lice obavlja i druge preglede, potrebne za provjeru da li matični čokoti odnosno osnovni i sertifikovani matičnjaci ispunjavaju uslove iz tač. 2.3. i 2.4. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

5.6. Ako Uprava ili ovlašćeno pravno lice prilikom pregleda iz tač. 5.4 i 5.5 ovog dijela utvrdi prisustvo ili ako postoji sumnja na prisustvo karantinski štetnih organizama, bez odlaganja obavještava nadležnog fitosanitarnog inspektora.

5.7. Ovlašćeno pravno lice dostavlja izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli kojim potvrđuje da reznice plemki ili podloga za kalemljenje ispunjavaju uslove, a Uprava izdaje sertifikat na osnovu kojeg proizvođač izrađuje etiketu na pakovanju u skladu sa Prilogom 5 ovog pravilnika i deklaraciju u skladu sa obrascem 6 ovog pravilnika, ako se pregledima odnosno na osnovu uzoraka i ispitivanja utvrdi, da:

- je matični čokot od kojeg su proizvedene reznice plemki ili podloga za kalemljenje potvrđen stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom;

- je količina proizvedenih reznica plemki ili podloga za kalemljenje odgovarajuća stanju matičnih čokota odnosno njegovim proizvodnim mogućnostima, od kojih su proizvedeni;

- reznice plemki ili podloga za kalemljenje ispunjavaju uslove iz Priloga 2 ovog pravilnika i da su pakovane u skladu sa Prilogom 4 ovog pravilnika.

5.8. Ako se pregledima odnosno na osnovu uzoraka i ispitivanja utvrdi, da predosnovni matični čokoti, osnovni ili sertifikovani matičnjak više ne ispunjavaju uslove za sertifikaciju odnosno da je negativan izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli sadnog materijala vinove loze iz dijela 1 ili 5 ovog Priloga, Uprava izdaje sertifikat o i ukidanju prethodnih sertifikata, kao i ukidanju proizvodnje reznica plemki ili podloga za kalemljenje proizvedenih u toj godini.

5.9. Za sertifikovan sadni materijal iz tačke 5.7 ovog dijela proizvođač izrađuje etiketu na pakovanju u skladu sa Prilogom 5 ovog pravilnika i deklaraciju u skladu sa obrascem 6 ovog pravilnika.

Dio 6

SERTIFIKACIJA OSNOVNOG I SERTIFIKOVANOG SADNOG MATERIJALA

6.1. Proizvođač, koji proizvodi osnovni ili sertifikovani sadni materijal vinove loze, odnosno ukorijenjene lozne kalemove ili ukorijenjene reznice vinove loze dostavlja Upravi prijavu za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom najkasnije do 30. aprila u godini sadnje.

U prijavi za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom navode se podaci iz tačke 1.1 al. 1 i 2 dio 1 ovog Priloga, podaci o sadnom materijalu vinove loze upotrijebljenom prilikom proizvodnje (porijeklo, vrsta sadnog materijala vinove loze, sorta odnosno podloga, kategorija, količina), kao i broj i datum zapisnika o izvršenom pregledu zemljišta u skladu sa dijelom 3 ovog priloga.

6.2. U postupku stručne kontrole ukorijenjenih reznica i ukorijenjenih kalemove vinove loze vrši se:

- pregled evidencija i dokaza o sadnom materijalu vinove loze upotrijebljenom prilikom proizvodnje sadnica vinove loze;

- provjera da li je prporište na zemljištu, pregledano u skladu sa dijelom 3 ovog priloga i da li su prilikom zasnivanja i održavanja prporišta ispunjeni uslovi iz tačke 2.5. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;

- pregled evidencije o sprovedenim tehnološkim postupcima, kao i postupcima za sprječavanje pojave i širenja štetnih organizama i drugim postupcima u prporištu, o uklanjanju biljaka ili sadnog materijala vinove loze odnosno njihovom uništenju;

- vizuelni pregled bilja u toku rasta radi utvrđivanja prisustva karantinskih i drugih štetnih organizama iz podtačke 2.2.1. tačka 2.2 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;

- vizuelni pregled bilja u fazi rasta u pogledu utvrđivanja sorte čistoće odnosno identičnosti;

- uzimanje uzoraka sadnog materijala vinove loze, po potrebi, u slučaju pojave ili sumnje na pojavu karantinski štetnih organizama ili štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika radi ispitivanja, a o pronalasku ili sumnji na karantinski štetne organizme bez odlaganja obavještava se nadležni fitosanitarni inspektor.

6.3. Pregledi iz tačke 6.2 ovog dijela vrše se najmanje dva puta u fazi rasta, osim u slučaju proizvodnje sertifikovanih kalemove vinove loze, kada se u fazi rasta obavlja jedan vizuelni pregled, a dodatni pregledi se obavljaju u slučaju utvrđenih nepravilnosti ili sporova, koji bi mogli uticati na konačan kvalitet sadnog materijala vinove loze.

Prilikom pregleda posebno se provjeravaju dokazi, da li je sadni materijal vinove loze, koji je upotrijebljen prilikom proizvodnje sadnica vinove loze, stručno kontrolisan u skladu sa dijelom 5 ovog priloga, upoređuje se evidencije i dokazi iz tačke 6.2. alineja 1 ovog dijela sa sadašnjim stanjem u prporištu, provjeravaju se prazna mjesta u prporištu i utvrđuju razlozi njihovog nastanka na osnovu evidencija i dokaza i ocjenjuje se i opšte stanje i opšti izgled razvoja bilja.

6.4. Proizvođač najkasnije deset dana prije planiranog vadenja sadnog materijala u prporište, obavještava Upravu o predviđenom datumu vadenja i lokaciju mjestu skladištenja gdje će se ukorijenjene reznice i ukorijenjeni kalemovi vinove loze pripremati za stavljanje u promet, kao i o namjeri za izdavanje određenog broja etiketa na pakovanju za označavanje osnovnih ukorijenjenih reznica ili osnovnih odnosno sertifikovanih ukorijenjenih kalemove vinove loze, pri čemu se obavezno navodi predviđeni datum pakovanja, način pakovanja, kao i količina ukorijenjenih reznica ili ukorijenjenih kalemove vinove loze u pakovanju.

6.5. Uprava na osnovu izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom izdaje sertifikat u skladu sa obrascem 3 ovog pravilnika, na osnovu kojeg proizvođač izrađuje etiketu na pakovanju u skladu sa Prilogom 5 ovog pravilnika i deklaraciju u skladu sa obrascem 6 ovog pravilnika, ako:

- je na osnovu pregleda iz tačke 6.2 ovog dijela, utvrđeno da su u fazi rasta ispunjeni uslovi iz tačke 2.5. dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;

- je količina ukorijenjenih reznica i ukorijenjenih kalemova vinove loze odgovarajuća u pogledu pregledane ranije utvrđene količine u prporištu;
 - ukorijenjene reznice i ukorijenjeni kalemovi vinove loze ispunjavaju uslove iz Priloga 2 ovog pravilnika i ako su pakovani u skladu sa Prilogom 4 ovog pravilnika;
 - su ispunjeni uslovi za izdavanje biljnog pasoša u skladu sa propisima kojima je uređeno izdavanje biljnih pasoša.
- 6.6.** Ukorijenjene reznice i ukorijenjeni kalemovi vinove loze kategorije osnovni odnosno sertifikovani sadni materijal iz tačke 6.5 ovog dijela označavaju se etiketom.

Dio 7

USLOVI ZA MATIČNJAKE KATEGORIJE STANDARDNI SADNI MATERIJAL

7.1. Matičnjaci kategorije standardni, koji su namijenjeni za proizvodnju plemki kategorije standardni sadni materijal, osim uslova iz Priloga 1 ovog pravilnika treba da ispunjavaju i sljedeće uslove i to da:

- se u matičnjaku za proizvodnju plemki kategorije standardni sadni materijal prije stručne kontrole izvrši pozitivna masovna selekcija u skladu sa dijelom 13 ovog priloga;
- se matičnjak svake godine vizuelno pregleda radi utvrđivanja prisustva karantinskih i drugih štetnih organizama iz tačke 2.2 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika;
- se u slučaju pojave ili sumnje na pojavu karantinski štetnih organizama uzmu uzorci biljaka i zemlje za ispitivanje;
- se u proizvodnji, pored bilja koje pokazuju znakove prisustva štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika, uklanja i bilje koje pokazuje znakove prisustva *Agrobacterium tumefaciens*.

7.2. Zemljište na kojem se nalazi standardni matičnjak ispunjava uslove iz tačke 1.3. dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika, ako je matičnjak zasnovan na zemljištu na kojem najmanje četiri godine nije rasla vinova loza ili ako se ispitivanjem uzetih uzoraka utvrdi, da u zemlji nijesu prisutne nematode (vektori virusa).

7.3. Uzorke iz tačke 7.1 alineja 3 ovog dijela uzima fitosanitarni inspektor ili ovlaštena pravna lica za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom.

7.4. Izuzetno od odredbe podtačke 1.5.4 tačka 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika udio biljaka koje se uklanjaju iz proizvodnje radi prisustva štetnih organizama iz tačke 7.1 alineja 4 ovog dijela, može biti najviše 10%.

7.5. Za matičnjak kategorije standardni vodi se knjiga evidencije u skladu sa obrascem 1 ovog pravilnika uz koju se čuvaju podaci i dokazi:

- iz podtačke 13.2.1 tačke 13.2 dio 13 ovog Priloga;
- sertifikat za matičnjak kategorije standardni sadni materijal;
- izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom;
- evidencije o proizvodnji plemki koja potiče iz matičnjaka kategorije standardni sadni materijal i o izdatim etiketama na pakovanju o sadnom materijalu za taj materijal.

7.6. Za matičnjak kategorije standardni, namijenjen za dobijanje plemki stonih sorti vinove loze ne primjenjuje se odredbe tačke 7.1 alineja 1 ovog dijela.

7.7. Za standardne matičnjake iz tačke 7.6 ovog dijela vodi se knjiga evidencije u skladu sa obrascem 1 ovog pravilnika, uz koju se osim podataka i dokaza iz tačke 7.5 al. 2 i 3 ovog dijela čuvaju sljedeći podaci i dokazi:

- kopija katastarskog plana sa ucrtanim matičnjakom;
- o nabavci i porijeklu sadnog materijala upotrijebljenog za sadnju;
- izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom;
- evidencije o proizvodnji plemki koje potiču iz matičnjaka kategorije standardni sadni materijal i o izdatim etiketama na pakovanju za sadni materijal.

Dio 8

USLOVI ZA PRPORIŠTA KATEGORIJE STANDARDNI SADNI MATERIJAL

8.1. Za proizvodnju ukorijenjenih kalemova vinove loze kategorije standardni sadni materijal, upotrebljavaju se plemke kategorije standardni sadni materijal u skladu sa dijelom 10 ovog Priloga koje su bile pod stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom i podloge za kalemljenje iz dijela 5 ovog Priloga koje su bile pod stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom.

8.2. Prporišta za proizvodnju ukorijenjenih kalemova vinove loze kategorije standardni sadni materijal osim uslova iz Priloga 1 ovog pravilnika treba da ispunjavaju i sljedeće uslove:

- kalemovi vinove loze u prporištu sade se odvojeno, a naročito kombinacije sorte i podloge (svaka u svom redu), ako to nije moguće između pojedinih kombinacija sorte i podloge u redu ostavlja se razmak od najmanje 1 m, a svaka kombinacija se jasno označava;
- prporišta se redovno vizuelno pregledaju na prisustvo karantinskih i drugih štetnih organizama iz podtačka 2.2.1 tačka 2.2 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika, kao i biljke u fazi rasta u pogledu sortne čistoće odnosno identičnosti;
- u slučaju pojave ili sumnje na pojavu karantinski štetnih organizama uzimaju se uzorci biljaka i zemlje za ispitivanje;
- uklanjaju se kalemovi vinove loze, koji pokazuju znake prisustva štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika ili prisustva *Agrobacterium tumefaciens*, kao i kalemovi vinove loze koji nijesu sortno čisti.

Dio 9

SERTIFIKACIJA ILI POTVRĐIVANJE MATIČNJAKA ZA PROIZVODNJU PLEMKI KATEGORIJE STANDARDNI SADNI MATERIJAL

9.1. Proizvođač dostavlja Upravi prijavu za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom za matičnjak kategorije standardni sadni materijal najkasnije do 30. aprila u godini u kojoj se u matičnjaku započne vršenje pozitivne masovne selekcija u skladu sa dijelom 13 ovog priloga.

9.2. U prijavi iz tačke 9.1 ovog dijela proizvođač navodi podatke iz tačke 1.1 al. 1 i 2 dio 1 ovog Priloga, dokaz o vlasništvu ili zakupu zasada, odnosno podatke o zemljištu na kojem je matičnjak (katastarska opština, broj katastarske parcele i površina), kao i podatke o sadnom materijalu vinove loze upotrijebljenom prilikom sadnje matičnjaka (sorta, kategorija, količina).

9.3. Do dobijanja izvještaja o rezultatima pozitivne masovne selekcije, ovlašteno pravno lice obavlja vizuelne preglede zdravstvenog stanja čokota u prijavljenom matičnjaku radi utvrđivanja prisustva karantinskih i drugih štetnih organizama iz podtačke 2.2.1 tačka 2.2 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika u periodu koji je najpogodniji njihovo utvrđivanje, a ako postoji sumnja na prisustvo karantinski štetnih organizama, uzimaju se uzorci i šalju na ispitivanje.

9.4. Prilikom pregleda iz tačke 9.3 ovog dijela provjerava se da li proizvođač ispunjava obaveze u skladu sa propisom kojim je uređen sadni materijal i ovim pravilnikom i da li vrši pozitivnu masovnu selekciju u skladu tačkom 13.1 dio 13 ovog priloga.

9.5. Uprava, na osnovu izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli, izdaje sertifikat u skladu sa obrascem 3 ovog pravilnika, na osnovu kojeg proizvođač izrađuje etiketu na pakovanju u skladu sa Prilogom 5 ovog pravilnika i deklaraciju u skladu sa obrascem 6 ovog pravilnika, ako pregledima i na osnovu dokaza utvrdi, da:

- je matičnjak sortno autentičan i čist, da odabrani matični čokoti ispunjavaju uslove za matične čokote kategorije standardni u skladu sa kriterijumima iz dijela 13 ovog priloga;

- je pregledima, prijavljenog matičnjaka u fazi rasta najmanje dvije godine za redom prije potvrđivanja, utvrđeno odsustvo karantinski štetnih organizama;

- proizvođač vodi knjigu evidencije za matičnjak;

- matičnjak ispunjava uslove iz dijela 7 ovog Priloga za matičnjak kategorije standardni.

9.6. Matičnjak za stone sorte vinove loze kategorije standardni sadni materijal sertifikuje se na osnovu prijave za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom, a koju proizvođač podnosi Upravi do 30. aprila u godini prije prve proizvodnje plemki, ako je stručnom kontrolom odnosno stručnom kontrolom pod nadzorom u prethodne dvije vegetacione sezone utvrđeno da su ispunjeni uslovi iz dijela 7 ovog priloga.

9.7. Sertifikacija ili potvrđivanje matičnjaka kategorije standardni sadni materijal traje dok su ispunjeni uslovi za matičnjak kategorije standardni iz dijela 7 ovog priloga.

Dio 10

PREGLEDI MATIČNJAKA KATEGORIJE STANDARDNI I IZDAVANJE SERTIFIKATA ZA PLEMKE KATEGORIJE STANDARDNI SADNI MATERIJAL

10.1. Plemke namijenjene za proizvodnju ukorijenjenih kalemova vinove loze kategorije standardni mogu se rezati u matičnjaku nakon izdavanja sertifikata.

10.2. Proizvođač podnosi Upravi godišnju prijavu za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom do 30. aprila, radi dobijanja sertifikata iz tačke 10.1. ovog dijela, koji se izdaje na osnovu izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom koji se dostavlja Upravi najkasnije nakon zadnjeg izvršenog pregleda, a prije rezidbe u toj godini.

10.3. Na osnovu prijave iz tačke 10.2. ovog dijela, Uprava ili ovlašteno pravno lice vrši preglede, radi utvrđivanja da li proizvođač:

- ispunjava obaveze u skladu sa propisom kojim je uređen sadni materijal i ovim pravilnikom;

- vodi knjigu evidencije matičnjaka u skladu sa ovim pravilnikom.

U knjizi evidencije matičnjaka provjeravaju se evidencije o sprovedenim postupcima za sprječavanje pojave i širenja štetnih organizama i o uklanjanju biljaka ili sadnog materijala odnosno o njihovom uništenju.

10.4. Izvještajem o izvršenoj stručnoj kontroli potvrđuje se da:

- proizvođač ispunjava obaveze i da nijesu utvrđene nepravilnosti;

- matičnjak kategorije standardni ispunjava uslove iz dijela 7 ovog Priloga.

10.5. Ako se pregledima odnosno na osnovu uzoraka i ispitivanja utvrdi da matičnjak, više ne ispunjava uslove iz dijela 7 ovog Priloga odnosno da ima negativan izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli iz dijela 1 i/ili dijela 5 ovog priloga, Uprava će izdati sertifikat o nepriznavanju tih matičnih čokota i ukinuti prethodno izdate sertifikate, a proizvodnju reznica plemki ili podloga ili matičnjak trajno brisati iz evidencije.

10.6. Na osnovu izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli Uprava izdaje sertifikat u skladu sa obrascem 3 ovog pravilnika, na osnovu kojeg proizvođač izrađuje etiketu na pakovanju u skladu sa Prilogom 5 ovog pravilnika i deklaraciju u skladu sa obrascem 6 ovog pravilnika.

10.7. Prilikom pakovanja i označavanja sadnog materijala vinove loze ovlašteno pravno lice za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom provjerava da li plemke ispunjavaju uslove iz Priloga 2 ovog pravilnika, da li su pakovane u skladu sa Prilogom 4 ovog pravilnika i da li su označene.

Dio 11

STRUČNA KONTROLA PRPORIŠTA I UKORIJENJENIH KALEMOVA VINOVE LOZE KATEGORIJE STANDARDNI SADNI MATERIJAL

11.1. Proizvođač može staviti u promet ukorijenjene kalemове vinove loze kategorije standardni sadni materijal ako su u fazi rasta bili pod stručnom kontrolom ili stručnom kontrolom pod nadzorom.

11.2. Proizvođač podnosi Upravi prijavu za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom sa potrebnom dokumentacijom, za proizvodnju ukorijenjenih kalemova vinove loze kategorije standardni sadni materijal najkasnije do 30. aprila tekuće godine.

11.3. U postupku stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom vrši se pregled, radi provjere ispunjenosti uslova za prporišta kategorije standardni sadni materijal iz podtačke 2.5.2. tačka 2.5 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

11.4. U postupku stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom provjerava se da li proizvođač ispunjava obaveze u skladu sa propisom kojim je uređen sadni materijal i ovim pravilnikom, kao i dokumentacija, zapisnici, knjige evidencija i drugi dokazi.

11.5. U postupku stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom, prilikom provjere dokumentacije, zapisnika i knjige evidencija i drugih dokaza vrši se provjera: o sprovedenim postupcima za sprječavanje pojave i širenja štetnih organizama, drugih postupaka u prporištu, uklanjanja bilja ili sadnog materijala vinove loze odnosno njihovog uništenja, potrebnih podataka iz izdatih sertifikata, kao i provjera da li je sadni materijal vinove loze koji je upotrijebljen za proizvodnju ukorijenjenih kalemova vinove loze ispunjavao uslove iz podtačke 2.5.1. tačka 2.5 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika.

11.6. Ako je izvršenim pregledima u toku postupka stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom, utvrđeno da su u fazi rasta sadnog materijala ispunjeni uslovi iz tačke 2.5 dio 2 Priloga 1 ovog pravilnika izdaje se izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom, radi izdavanja sertifikata o priznavanju proizvodnje sadnog materijala vinove loze kategorije standardni sadni materijal.

11.7. Proizvođač koji je ovlašćen za vršenje stručne kontrole pod nadzorom, vrši nadzor u skladu sa tač. 11.3 i 11.5 ovog dijela radi izdavanja sertifikata o priznavanju/ne priznavanju proizvodnje sadnog materijala vinove loze kategorije standardni sadni materijal.

11.8. Proizvođač na osnovu izdatog sertifikata u skladu sa obrascem 3 ovog pravilnika, izrađuje etiketu u skladu sa Prilogom 5 ovog pravilnika i deklaraciju u skladu sa obrascem 6 ovog pravilnika.

11.9. Prilikom pakovanja i označavanja sadnog materijala vinove loze ovlašćeno pravno lice za vršenje stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom vrši pregled radi provjere da li ukorijenjeni kalemovi vinove loze ispunjavaju uslove iz Priloga 2 ovog pravilnika, da li su pakovani u skladu sa Prilogom 4 ovog pravilnika i da li su označeni u skladu sa ovim pravilnikom.

Dio 12
ŠTETNI ORGANIZMI

12.1. ŠTETNI ORGANIZMI KOJI UZROKUJU VIRUSNE I VIROZAMA SLIČNE BOLESTI VINOVE LOZE, KAO I METODE ISPITIVANJA ZA UTVRĐIVANJE BILJAKA KANDIDATA

Štetni organizmi koji uzrokuju virusne i virozama slične bolesti vinove loze na koje se ispituju biljke **kandidati** za predosnovne matične čokote, osnovne matične čokote, kao i matične čokote iz kojih se dobija sertifikovani sadni materijal dati su u tabeli:

Virusi ili virusu slični organizmi		Ispitivanje za kandidata za matične čokote	Ponavljanje ispitivanja na priznatim kandidatima matičnih čokota			Vektori
Naziv	Oznaka		Predosnovni matični čokoti	Osnovni matični čokoti	Matični čokoti sertifikovanih matičnih zasada	
Grapevine fanleaf nepovirus	GFLV	2, 3/d	2/a	2/b	2/c	<i>Xiphinema index</i> <i>Xiphinema italiae</i>
Arabis mosaic nepovirus	ArMV	2, 3/d	2/a	2/b	2/c	<i>Xiphinema diversicaudatum</i>
Raspberry ringspot nepovirus	RRV	1, 2, 3/d	/	/	/	<i>Longidorus macrosoma</i> <i>Longidorus elongatus</i>
Tomato black ring nepovirus	TBRV	1, 2, 3/d	/	/	/	<i>Longidorus attenuatus</i> <i>Longidorus elongatus</i>
Grapevine leafroll associated closterovirus -1	GLRaV-1	1, 2, 3/d	1,2/a	1,2/b	1,2/c	nepoznat
Grapevine leafroll associated closterovirus -2	GLRaV-2	1, 2, 3/e	/	/	/	nepoznat
Grapevine leafroll associated closteroviruses -3	GLRaV-3	1, 2, 3/d	1,2/a	1,2/b	1,2/c	<i>Planococcus ficus</i> <i>Pseudococcus longispinus</i>
Grapevine leafroll associated closteroviruses 4-9	GLRaV4-9	1, 2, 3/e	/	/	/	nepoznat
Grapevine fleck virus	GFkV	2, 3/d*	2/a*	/	/	nepoznat
Grapevine flavescence dorée MLO	/	1/d	/	/	/	<i>Scaphoideus titanus</i>
Grapevine bois noir and other yellows MLOs	/	1/d	/	/	/	cikade

Metode ispitivanja:

<i>Napomena:</i>	Metode ispitivanja: 1. na vitis indikatore - ili 2. serološka ispitivanja (ELISA) - ili 3. molekularna ispitivanja (RT-PCR)	Učestalost ispitivanja: a) biljke svakih pet godina; b) biljke svakih šest godina, nakon treće godine starosti biljaka ili ako se vrše godišnji službeni vizuelni pregledi svih biljaka u matičnjaku, ispitivanja zdravstvenog stanja matičnih biljaka obavljaju se najmanje svakih šest godina nakon šeste godine starosti matičnih biljaka; c) uzorkovanje svakih deset godina, počevši od pete godine starosti biljaka ili ako se vrše godišnji stručni vizuelni pregledi svih biljaka u matičnjaku, ispitivanja zdravstvenog stanja matičnih biljaka obavljaju se najmanje svakih deset godina nakon desete godine starosti matičnih biljaka. d) obavezno početno ispitivanje biljaka kandidata; e) preporučeno početno ispitivanje biljaka kandidata.
------------------	--	---

*važi samo za podloge

Svi matičnjaci se svake godine vizuelno pregledaju na viruse i virusu slične organizme, koji uzrokuju bolesti iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika, a slučaju sumnje na prisustvo virusa i virusu sličnih organizama vrše se uzorkovanja i ispitivanja.

Ispitivanje se vrši u skladu sa standardima European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) (EPPO standards – Schemes for the production of healthy plants for planting; Certification scheme for grapevine).

12.2. ŠTETNI ORGANIZMI NA ČIJE PRISUSTVO SE PREGLEDA SADNI MATERIJAL VINOVE LOZE

1. VIRUSI, VIROIDI, FITOPLAZME I VIRUSIMA SLIČNI ORGANIZMI											
Bezvirusni (VF) i virus testirani (VT)											
Štetni organizam Domaći naziv/engleski naziv	Akronim	Dozvoljeni % za biljni i reprodukcionni sadni materijal u prometu po kategorijama					Biološki test (drvenasti indikatori)	Drugi testovi	Vektori	Napomena	
		Po	O	Se	St	SA					
Kompleks infektivne degeneracije vinove loze:	AILV									Svi su mehanički prenosivi	
Artichoke Italian latent nepovirus		0	0	0	0	0			<i>Longidorus apulus</i> <i>Longidorus fasciatus</i>	dozvoljeni % važeći za (VF)	
Arabis mosaic nepovirus		ArMV	0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George	ELISA	<i>Xiphinema diversicaudatum</i>	(2)
Grapevine Bulgarian latent nepovirus		GBLV	0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George		nepoznat	dozvoljeni % važeći za (VF)
Grapevine chrome mosaic nepovirus		GCMV	0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George		nepoznat	dozvoljeni % važeći za (VF)
Grapevine fanleaf nepovirus		GFLV	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	<i>Vitis rupestris</i> St George	ELISA	<i>Xiphinema index</i> <i>Xiphinema italiae</i>	(1)
Grapevine Tunisian ringspot nepovirus		GTRV	0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George		nepoznat	dozvoljeni % važeći za (VF)
Raspberry ringspot nepovirus		RRV	0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George	ELISA	<i>Longidorus macrosoma</i> <i>Longidorus elongatus</i>	(2)
Strawberry latent ringspot nepovirus	SLRV	0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George	ELISA	<i>Xiphinema diversicaudatum</i>	(2)	
Tomato black ring nepovirus	TBRV	0	0	0	0	0		ELISA	<i>Longidorus attenuatus</i> <i>Longidorus elongatus</i>	(2)	
Grapevine leafroll complex: Grapevine closterovirus A	GVA	0	0	0	0	0	<i>Vitis vinifera</i> Cabernet franc, Pinot noir and other red-berried cultivars	ELISA	<i>Planococcus ficus</i> <i>Planococcus citri</i> <i>Pseudococcus longispinus</i>	Mehaničko prenošenje dozvoljeni % važeći za (VF)	
Grapevine leafroll - associated closterovirus I	GLRV-1	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾		ELISA	nepoznat	(1)	
Grapevine leafroll - associated closterovirus II	GLRV-2	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾		ELISA	nepoznat	(1)	
Grapevine leafroll - associated closterovirus III	GLRV-3	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾	0 ⁽¹⁾		ELISA	<i>Planococcus ficus</i> <i>Pseudococcus longispinus</i>	(1)	
Grapevine leafroll – associated closterovirus IV	GLRV-4	0	0	0	0	0		ELISA	nepoznat	dozvoljeni % važeći za (VF)	
Grapevine leafroll - associated closterovirus V	GLRV-5	0	0	0	0	0		ELISA			
Grapevine rugose wood complex		0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George Kober 5BB (<i>Vitis berlandieri</i> x <i>Vitis riparia</i>) LN 33 (Couderc 1613 x <i>Vitis berlandieri</i>)		nepoznat	mehanički neprenosivi dozvoljeni % važeći za (VF)	
Grapevine fleck disease: Grapevine phloem - limited isometric virus	GPLIV	0	0	0	0	0	<i>Vitis rupestris</i> St George	ELISA	nepoznat	mehanički neprenosivi dozvoljeni % važeći za (VF)	
Grapevine enation disease		0	0	0	0	0				mehanički neprenosivi	

										dozvoljeni % važeći za (VF)
fitoplazme: Grapevine flavescence dorée MLO		0	0	0	0	0		PCR	Scaphoideus titanus	(3)
Grapevine bois noir and other yellows MLOs		0	0	0	0	0		PCR	cikade	(2)
2. BAKTERIJE										
						Način pregleda			Napomena	
Xylophilus ampelinus	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova			(3)	
Xillela fastidiosa	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova				
3. INSEKTI, GRINJE I NEMATODE										
						Način pregleda			Napomena	
Daktulosphaira vitifoliae	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova			(3)	
Xiphinema index	0	0	0	0	0	Obavezan pregled uzoraka zemljišta			Grapevine fanleaf nepovirus	
Xiphinema italiae	0	0	0	0	0	Obavezan pregled uzoraka zemljišta				
Xiphinema diversicaudatum	0	0	0	0	0	Obavezan pregled uzoraka zemljišta			Arabis mosaic nepo- virus; Strawberry latent ringspot nepovirus	
Longidorus attenuatus	0	0	0	0	0	Obavezan pregled uzoraka zemljišta			Tomato black ring nepovirus	
Longidorus elongatus	0	0	0	0	0	Obavezan pregled uzoraka zemljišta				
Longidorus macrosoma	0	0	0	0	0	Obavezan pregled uzoraka zemljišta			Raspberry ringspot nepovirus	
Xiphinema vuittenezi	0	0	0	0	0	Obavezan pregled uzoraka zemljišta				
Planococcus ficus	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova			Grapevine closterovirus A Grapevine leafroll- associated closterovirus III	
Planococcus citri	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova			Grapevine closterovirus A	
Pseudococcus longispinus	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova			Grapevine clostero- virus A Grapevine leafroll-associated closterovirus III	
Scaphoides titanus	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova u i oko matičnjaka ili prporišta u prečniku od 1 km			Grapevine flavescence dorée MLO (4)	
Viteus vitifoli	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka za podloge				
Pulvinaria vitis	0	0	0	0	0	Pregled matičnih biljaka za podloge				
Calepтрimerus vitis	0	0	1	1	1	Pregled matičnih biljaka za podloge				
Colomerus vitis	-	-	-	-	-	-				
4. GLJIVE										
						Način pregleda			Napomena	
Botrytis cinera Pers.	0	0	3	3	3	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova				
Plasmopara viticola	0	0	5	5	5	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova				
Phomopsis viticola	0	0	1	1	1	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova				
Uncinula necator	0	0	3	3	3	Pregled matičnih biljaka i 1% kalemova				

(1)dozvoljeni % važeći za (VF) i (VT). Svake godine se vrši vizuelni pregled svih čokota i uzorkovanje 10% čokota u matičnjacima na prisustvo ovih virusa. Ukoliko se prisustvo virusa utvrdi nalaže se uklanjanje zaraženih čokota;

(2)ne sme biti prisutan u sadnom materijalu. Uklanjanje svih zaraženih biljaka;

(3)dozvoljen je promet samo ako simptomi odnosno znakovi prisustva štetnih organizama nisu uočeni na matičnim biljkama od početka dva poslednja kompletna ciklusa vegetacije. Prostorna izolacija je 500 m u poluprečniku od utvrđenog prisustva štetnog organizma (važi i za matičnjake i za prporišta);

(4)obavezno suzbijanje bar dva puta tokom vegetacije počev od L3 stadijuma do imaga.

Dio 13

METODE KLONSKE SELEKCIJE VINOVE LOZE

13.1. Opšte odredbe

13.1.1. Metoda klonske selekcije vinove loze vrši se radi održavanja sorte naročito radi očuvanja važnih sortnih karakteristika i zdravstvenog stanja, a unutar klonske selekcije razlikujemo dvije podmetode:

- 1) **pozitivna masovna selekcija** upotrebljava se za odabir:
 - matičnih čokota kategorije standardni sadni materijal i
 - biljaka kandidata za matične čokote kategorije predosnovni sadni materijal.

Odabrani matični čokoti kategorije standardni sadni materijal služe kao izvor za proizvodnju komercijalnog sadnog materijala vinove loze.

Odabrane biljke kandidati za matične čokote kategorije predosnovni sadni materijal, koje su slobodne od štetnih organizama iz tačke 1.5 dio 1 Priloga 1 ovog pravilnika, služe za zasnivanje predosnovnih matičnjaka te sorte.

Predosnovni matičnjak jedne sorte zasniva se sa najmanje pet elitnih biljaka.

- 2) **individualna klonska selekcija** upotrebljava se za odabir klonova, a klonovi prije postupka sprovođenja stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom prolaze postupak priznavanja i upisa na sortnu listu.

13.1.2. Pozitivna masovna selekcija vrši se u posebnim matičnjacima ili rodnim vinogradima zasnovanim kalemovima vinove loze kategorije sertifikovani ili standardni sadni materijal.

Pozitivnu masovnu selekciju sa ciljem odabira biljaka kandidata za matične čokote kategorije predosnovni sadni materijal vrši održavalac sorte ili podloge (oplemenjivač ili proizvođač), koji je ugovorom o naučno stručnoj saradnji povezan sa naučno-stručnom ustanovom kao izvođačem stručnog dijela selekcije.

Pozitivna masovna selekcija i osnovni odabir biljaka kandidata za predosnovne matične čokote klonova sprovodi se u skladu sa metodom klonske selekcije.

13.2. Odabir vinograda

13.2.1. Za izvođenje pozitivne masovne selekcije za odabir matičnih čokota kategorije standardni sadni materijal biraju se vinogradi koji leže na položajima odgovarajućim za sortu kojom su zasađeni, a odabrani vinogradi treba da ispunjava opšte uslove za proizvodnju sadnog materijala vinove loze kategorije standardni sadni materijal iz Priloga 1 ovog pravilnika.

Odabrani vinograd treba da je sortno čist, pri čemu se toleriše 1% odstupanja.

Viši procenat drugih sorti je dozvoljen za vinograd zasađen starom sortom radi očuvanja genetskih resursa.

Za izvođenje pozitivne masovne selekcije mogu se odabrati vinogradi sa najmanje 600 mjesta za sadnju po pojedinoj vinskoj sorti, a za vinograde zasađene starom sortom koja se uzgaja u manjem obimu ili ako veći zasađi nijesu na raspolaganju (za selekciju) mogu se odabrati i vinogradi sa manje od 600 mjesta.

13.2.2. Odabir vinograda radi odabira biljaka kandidata za matične čokote kategorije predosnovni sadni materijal vrši održavalac sorte u saradnji sa naučno-stručnom ustanovom.

13.3. Introdukcija i individualna klonska selekcija vinove loze

Introdukciju priznatih klonova od sorti koje su upisane na sortnu listu, kao i razvoj domaćih klonova metodom individualne klonske selekcije vrši održavalac sorte ili podloge (oplemenjivač) u saradnji sa naučno-stručnom ustanovom u skladu sa međunarodno priznatim standardima i postupcima, a provjeru introdukcijskog ili novoselekcionisanog klona obavlja Uprava.

13.4. Provjera (priznavanje) klona

13.4.1. Na osnovu zahtjeva održavaoca sorte ili podloge (oplemenjivač) provjeru klona iz tačke 2.2 alineja 2 dio 2 ovog Priloga vrši Uprava.

Uprava može dozvoliti održavaocu sorte ili podloge (oplemenjivač) da provjeru klona obavi sam u cjelosti ili dijelom.

13.4.2. Provjera klona je sastavljena iz sortnih oglada i laboratorijskih ispitivanja i traje najmanje tri godine na biljkama starijim od tri godine, a u tu svrhu sadi se najmanje 30 čokota svakog novog klona, koji se upoređuje sa standardnom sortom.

Ako je potrebno provjeravaju se svojstva kalemljenjem klona vinove loze, sadni materijal klona vinove loze kalemi se najmanje na dvije različite podloge istog selekcijskog ranga.

Sortni ogladi i ispitivanja u postupku provjere novog klona vrše se u skladu sa propisom kojim je uređeno ispitivanje sorti u postupku upisa sorti u sortnu listu.

13.4.3. Osim utvrđivanja ampelografskih i fizioloških svojstava sorte radi provjere autentičnosti klona sa sortom od koje potiče, u postupku provjere klona provjerava se i njegova upotrebna vrijednost i sprovode se dvije mikroviniifikacije grožđa čiji se rezultat prilaže uz standardni opisklona.

13.4.4. Na osnovu rezultata provjere iz tač. 13.1 i 13.2 ovog dijela Uprava donosi rješenje o priznavanju ili odbijanju zahtjeva.

Stavljanje u promet sadnog materijala

1. Sadni materijal se može staviti u promet u pakovanju ili snopovima u količinama datim u tabeli*:

Vrsta	Broj jedinki	Maksimalan broj
1	2	3
1. kalemovi vinove loze	25, 50, 100 ili sadržalac broja 100	500
2. ukorijenjene reznice vinove loze	50, 100 ili sadržalac broja 100	500
3. reznice plemki		
– sa pet iskoristivih pupova	100 ili 200	200
– sa jednim iskoristivim pupom	500 ili sadržalac broja 500	5000
4. reznice loznih podloga	100 ili sadržalac broja 100	1000
5. reznice za ukorijenjene reznice	100 ili sadržalac broja 100	500

Kada je neophodno, broj jedinki u pojedinom pakovanju ili snopu svih vrsta i kategorija sadnog materijala, može biti manji od količina datih u tabeli.

2. Pakovanje ili snopovi ukorijenjenih sadnica vinove loze u bilo kom supstratu u loncima ili kontejnerima:

Broj jedinki i maksimalan broj iz tabele ovog priloga ne primjenjuje se na ukorijenjene sadnice vinove loze pakovane u loncima ili kontejnerima.

U slučaju sadnica vinove loze ukorijenjenih u bilo kojem supstratu u loncima, kontejnerima, teglama, sanducima i kutijama odnosno kada pakovanja zbog svog sastava ne mogu u potpunosti ispuniti zahtjeve za plombiranje (uključujući i označavanje):

- sadni materijal se drži u odvojenim pakovanjima označenim po sorti i ako je potrebno klonu, kao i broju biljaka u pakovanju;
- etiketa na pakovanju o sadnom materijalu nije obavezna, a sadni materijal prati deklaracija iz obrasca 6 ovog pravilnika uz otpremnicu.

ETIKETA NA PAKOVANJU ILI SNOPU

Etiketa na pakovanju ili snopu treba da sadrži sljedeće informacije:

- 1) „EC standard“;
- 2) zemlja proizvodnje;
- 3) naziv organa odgovornog za sertifikovanje ili njegov logotip, broj i datum izdavanja sertifikata (FU-ME broj);
- 4) naziv i sjedište/ime i adresa i registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača koji izdaje etiketu i pakuje;
- 5) botaničko ime vrste;
- 6) vrsta sadnog materijala;
- 7) kategorija;
- 8) naziv sorte ili klona naznačen latiničnim pismom (u slučaju kalemova vinove loze uslov se primjenjuje za reznice plemki i podloga);
- 9) broj partije;
- 10) količina sadnog materijala;
- 11) dužina (samo za reznice podloga vinove loze) navodi se najmanja dužina reznice u pakovanju ili snopu;
- 12) godina proizvodnje;
- 13) oznaka: ME _____ (broj biljnog pasoša/No. Plant Passport);
- 14) serijski broj etikete.

Tačka 1 primjenjuje se danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Tačka 13 primjenjuje se u skladu sa propisom koji uređuje biljne pasoše.

BITNE OSOBINE VINSKIH SORTI VINOVE LOZE

I MORFOLOŠKE KARAKTERISTIKE KOJE SE UZIMAJU U OBZIR PRILIKOM ISPITIVANJA PREPOZNATLJIVOSTI, POSTOJANOSTI I UJEDNAČENOSTI

1. STVARANJE LISNOG PUPOLJKA NA RASTUĆOJ GRANI DUGOJ 10 DO 20 CM

- 1.1 oblik;
- 1.2 boja (nakon otvaranja kako bi se prepoznali antocijanini);
- 1.3 dlakavost;

2. ZELENI LASTAR U DOBA CVJETANJA

- 2.1 poprečni presjek (oblik i kontura);
- 2.2 dlakavost;

3. DRVENASTI LASTAR

- 3.1 površina;
- 3.2 internodije;

4. RAZMJESTAJ VITICA

5. MLADO LIŠĆE NA VRHU RASTUĆE GRANE DUGE 10 DO 30 CM (PRVA TRI LISTA BEZ LISNIH PUPOLJAKA, POČEV OD TE TAČKE)

- 5.1 boja;
- 5.2 dlakavost;

6. ZREO LIST (KOJI SE NALAZI IZMEĐU OSMOG I JEDANAESTOG INTERNODIJUMA)

- 6.1 fotografija;
- 6.2 crtež ili neposredni otisak sa mjerilom;
- 6.3 opšti oblik;
- 6.4 broj lisnih režnjeva;
- 6.5 sinus peteljke lista;
- 6.6 dubina gornjeg i donjeg bočnog sinusa;
- 6.7 dlakavost donje površine;
- 6.8 površina;
- 6.9 bočna nazubljenost;

7. CVIJET

- 7.1 vidljivi pol;

8. GROZD INDUSTRIJSKE ZRELOSTI (ZA VINSKE SORTE I STONE SORTE)

- 8.1 fotografija (sa mjerilom);
- 8.2 oblik;
- 8.3 veličina;
- 8.4 peteljka (dužina);
- 8.5 prosječna težina u gramima;
- 8.6 berba;
- 8.7 kompaktnost grozda;

9. BOBICA INDUSTRIJSKE ZRELOSTI (ZA VINSKE SORTE I STONE SORTE)

- 9.1 fotografija (sa mjerilom);
- 9.2 oblik;
- 9.3 oblik i prosječna težina;
- 9.4 boja;
- 9.5 kožica (za stone sorte grožđa);
- 9.6 broj koštica (za stone sorte grožđa);
- 9.7 jezgra;
- 9.8 sok;
- 9.9 ukus;

10. SJEME (ZA VINSKE I STONE SORTE GROŽĐA)

- 10.1 fotografija dvije strane i profila (sa mjerilom).

II FIZIOLOŠKA SVOJSTVA KOJA SE UZIMAJU U OBZIR PRILIKOM ISPITIVANJA PREPOZNATLJIVOSTI, POSTOJANOSTI I UJEDNAČENOSTI

1. VEGETATIVNI FENOMENI

1.1 Utvrđivanje fenoloških datuma

Fenološki datumi se utvrđuju upoređivanjem sa jednom ili više kontrolnih sorti.

Kontrolne sorte za utvrđivanje fenoloških datuma zemalja članica EU:

1.1.1 Njemačka:*

1.1.1.1. sorte bijelog grožđa:

— Weißer Riesling, Weißer Gutedel, Müller-Thurgau;

1.1.1.2. sorte crnog grožđa:

— Blauer Spätburgunder.

1.1.2. Grčka:*

1.1.2.1. sorte bijelog grožđa:

— Savatiano, Zoumiatiko, Vilana, Assyrtiko, Chardonnay;

1.1.2.2. sorte crnog grožđa:

— Mandilaria, Xynomavro, Cabernet Sauvignon, Korinthiaki;

1.1.2.3. sorte stonog grožđa:

— Razaki, Cardinal, Italia, Soultanina, Perlette.

1.1.3. Španija:*

1.1.3.1. sorte bijelog grožđa:

— Airen, Palomino, Pedro Ximénez, Viura-Macabeo;

1.1.3.2. sorte crnog grožđa:

— Bobal, Garnacha, Mazuela, Tempranillo;

1.1.3.3. sorte stonog grožđa:

— Moscatel, Roseti, Aledo, Ohanes;

1.1.4. Francuska:*

1.1.4.1. sorte bijelog grožđa:

— Riesling, Chasselas blanc, Müller Thurgau, Sauvignon, Ugni blanc;

1.1.4.2. sorte crnog grožđa:

— Pinot noir, Gamay, Merlot, Cabernet, Sauvignon, Carignan, Grenache noir;

1.1.4.3. sorte stonog grožđa:

— Cardinal rouge, Chasselas blanc, Alphonse Lavallée, Servant blanc.

1.1.5. Italija:*

1.1.5.1. sorte bijelog grožđa:

— Trebbiano toscano, Pinot bianco, Chasselas dorato;

1.1.5.2. sorte crnog grožđa:

— Barbera, Merlot, Sangiovese;
1.1.5.3. sorte stonog grožđa:
— Regina, Chasselas dorato, Cardinal.

1.1.6. Luksemburg: *

1.1.6.1. sorte bijelog grožđa:

— Riesling, Müller-Thurgau.

* danom pristupanja Evropskoj uniji

1.2 Datum otvaranja

Datum otvaranja polovine okaca normalno orezane vinove loze i mogućnost upoređivanja unutrašnje dlakavosti u odnosu na dlakavost kontrolnih sorti.

1.3 Datum punog cvjetanja

Datum kad se na određenom broju biljaka, u poređenju sa kontrolnim sortama, polovina cvjetova otvorila.

1.4 Zrelost (za vinske sorte grožđa i stone sorte grožđa)

Osim doba zrelosti, potrebno je navesti i gustinu ili vjerojatni stepen jačine mošta, njegovu kisjelost i odgovarajući prinos grožđa u kilogramima po hektaru, u poređenju sa jednom ili više kontrolnih sorti, a prema mogućnosti navesti i prirode slične veličine.

2. KARAKTERISTIKE UZGOJA:

2.1 vitalnost;

2.2 način rasta (položaj prvog rodnog pupa, željena veličina);

2.3 proizvodnja;

2.3.1 pravilnost;

2.3.2 prinos;

2.3.3 anomalije;

2.4 otpornost ili osjetljivost:

2.4.1 na nepovoljne uslove;

2.4.2 na štetne organizme;

2.4.3 sklonost grožđa pucanju;

2.5 ponašanje tokom vegetativnog razmnožavanja:

2.5.1 kalemljenje;

2.5.2 razmnožavanje rezidbom.

3. UPOTREBA ZA:

3.1 vinsko grožđe;

3.2 stono grožđe;

3.3 podloge;

3.4 industrijsku upotrebu.

III MINIMALNI USLOVI ZA VRŠENJE STRUČNE KONTROLE

1. EKOLOŠKI PODACI:

1.1 mjesto;

1.2 geografski uslovi:

1.2.1 dužina;

1.2.2 širina;

1.2.3 visina;

1.2.4 izloženost i nagib;

1.3 klimatski uslovi;

1.4 vrsta zemljišta.

2. TEHNIČKI POSTUPAK:

2.1. Za vinsko grožđe i stono grožđe:

2.1.1 24 vinove loze, ako je moguće na različitim podlogama;

2.1.2 najmanje tri godine proizvodnje;

2.1.3 najmanje dva mjesta sa različitim ekološkim uslovima;

2.1.4 kalemljenje treba ispitati najmanje na tri vrste podloga.

2.2. Za vrste podloga:

2.2.1 pet vinovih loza sa najmanje dva oblika načina rasta;

2.2.2 pet godina nakon sadnje;

2.2.3 tri mjesta sa različitim ekološkim uslovima;

2.2.4 kalemljenje treba ispitati najmanje na tri vrste kalema.

KNJIGA EVIDENCIJE SADNOG MATERIJALA VINOVE LOZE

1. KNJIGA EVIDENCIJE O UKUPNOJ PROIZVODNJI

Naziv i sjedište proizvođača: _____
 Mjesto proizvodnje: _____
 Godina: _____
 Ugovor o saradnji sa proizvođačem _____ (ime i prezime, naziv kooperanta)
 Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača: _____
 Lice odgovorno za proizvodnju: _____

Potpis ovlaštenog lica proizvođača

MP

Redni broj	Proizvodna površina u ha	P J, KO, broj LN i broj parcele*	Količina proizvedenog materijala	Sorta/klon	Podloga/klon	Kategorija	Partija	Količina sertifikovanog materijala	Broj sertifikata

2. KNJIGA EVIDENCIJE MATIČNJAKA

Redni broj	Vrsta	Sorta/klon	Klon	Podloga/klon	Klon	Kategorija	Broj čokota	Količina**	K.O. i kat. par.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

* PJ: područna jedinica; K.O.: katastarska opština; LN: list nepokretnosti;

** obavezno priložiti izvještaj o izvršenoj stučnoj kontroli;

Zaključno sa rednim brojem _____

Datum _____

Potpis ovlaštenog lica proizvođača

MP

3. KNJIGA EVIDENCIJE MATIČNJAKA ZA POJEDINE KATEGORIJE SADNOG MATERIJALA

kategorija sadnog materijala _____

Ime vlasnika matičnjaka _____

Umatičeni sadni materijal _____

K.O. _____ br.kat.par. _____

Uzgojni oblik/razmak sadnje _____

Godina sadnje _____

Tabla _____

(naziv, površina)

Broj reda	Broj čokota u redu	Ocijenjen negativno*	Ocijenjen pozitivno

* negativne čokote označiti crvenom bojom

Ukupan broj čokota u tabli:

– izdvojeno negativnih _____

– izdvojeno pozitivnih _____

Potpis ovlaštenog lica proizvođača

MP

Izveštaj o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom sadnog materijala vinove loze

1. Izveštaj br. _____ o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom sadnog materijala vinove loze

Naziv i sjedište proizvođača _____
 Naziv rasadnika odnosno objekta i mjesta proizvodnje _____
 Katastarska parcela _____
 Jedinstveni registarski fito broj (ME) proizvođača _____
 Ugovor o saradnji sa proizvođačem _____ (ime i prezime, naziv kooperanta)

Utvrđuje se autentičnost i čistoća vrste, sorte, podloge i klonu u proizvodnji sadnog materijala vinove loze.

PREGLEDANI ZASAD

Redni broj	Vrsta	Sorta/klon	Podloga/ klon	Kategorija	Partija	Količina
1	2	3	4	5	6	7

Napomene _____

Količina sadnog materijala koja ne zadovoljava osnovne uslove kvaliteta:

PREGLEDANI ZASAD

Redni broj	Vrsta	Sorta/klon	Podloga/ klon	Kategorija	Partija	Količina
1	2	3	4	5	6	7

Napomene _____

Datum _____

Proizvođač ili odgovorno lice _____

Stručnu kontrolu obavio _____

MP

ZDRAVSTVENI PREGLED

Naziv i sjedište proizvođača _____
 Naziv rasadnika odnosno objekta i mjesta proizvodnje _____
 Katastarska parcela _____
 Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača _____
 Ugovor o saradnji sa proizvođačem _____ (ime i prezime, naziv kooperanta)

Utvrđuje se zdravstveni stanje sadnog materijala.

PREGLEDANI ZASAD

Redni broj	Vrsta	Sorta/klon	Podloga/ klon	Kategorija	Broj čokota	Procijenjena količina	Prisustvo štetnih organizama
1	2	3	4	5	6	7	8

Napomene _____

Datum _____

Ovlašćeno lice _____

Zdravstvenu kontrolu obavio _____

MP

2. Izveštaj br. _____ o izvršenoj stručnoj kontroli matičnjak za proizvodnju _____ (naziv sadnog materijala)

Naziv i sjedište proizvođača _____
 Naziv rasadnika odnosno objekta i mjesta proizvodnje _____
 Katastarska parcela _____
 Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača _____
 Ugovor o saradnji sa proizvođačem _____ (ime i prezime, naziv kooperanta)

Utvrđuje se autentičnost i čistoća vrste, sorte, podloge i klonu u proizvodnji sadnog materijala.

PREGLEDANI ZASAD

Redni broj	Vrsta	Sorta/klon	Podloga/ klon	Kategorija	Broj čokota	Procijenjena količina
1	2	3	4	5	6	7

Napomene_____

Datum_____

Ovlašćeno lice_____

Stručnu kontrolu obavio_____

MP

ZDRAVSTVENI PREGLED

Naziv i sjedište proizvođača_____

Naziv rasadnika odnosno objekta i mjesta proizvodnje_____

Katastarska parcela_____

Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača_____

Ugovor o saradnji sa proizvođačem_____ (ime i prezime, naziv kooperanta)

Utvrđuje se zdravstveni stanje sadnog materijala.

PREGLEDANI ZASAD

Redni broj	Vrsta	Sorta/klon	Podloga/ klon	Kategorija	Broj čokota	Procijenjena količina	Prisustvo štetnih organizama
1	2	3	4	5	6	7	8

Napomene_____

Datum_____

Ovlašćeno lice_____

Zdravstvenu kontrolu obavio_____

MP

Obrazac 3

S E R T I F I K A T
O

PRIZNAVANJU PROIZVODNJE SADNOG MATERIJALA VINOVE LOZE

Naziv i sjedište proizvođača:_____

Naziv rasadnika odnosno objekta:_____

Naziv mjesta proizvodnje (lokalitet):_____

Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača: ME-_____

Ime i prezime pravnog ili fizičkog lica koje ima ugovor o saradnji sa proizvođačem i njegov evidencioni broj:_____

Broj i datum izdavanja Izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli ili stručnoj kontroli pod nadzorom sadnog materijala vinove loze:_____

Obim proizvodnje sadnog materijala:_____

Br. No.	Kategorija Category	Vrsta Species	Sorta/ Klon Variety/ Clone	Podloga/ Klon Rootstock/ Clone	Starost Old	Komada Qunatity
1	2	3	4	5	6	7

Na osnovu iznijetog **PRIZNAJE SE/ NE PRIZNAJE SE** proizvodnja sadnog materijala vinove loze.Fitosanitarna uprava
Direktor/ka

MP

EVIDENCIJA
o izdatim sertifikatima _____ godine

Redni broj	Naziv i sjedište proizvođača	Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača	Ime i prezime pravnog ili fizičkog lica koje ima ugovor o saradnji sa proizvođačem	Broj iz evidencije pravnog ili fizičkog lica koje ima ugovor o saradnji sa proizvođačem	Izdat sertifikat		Izveštaj o izvršenoj kontroli	
					broj	datum	broj	datum

Prijava za vršenje stručne kontrole sadnog materijala vinove loze

Naziv i sjedište proizvođača _____
Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača: ME _____

Redni broj	Vrsta	Sorta/klon	Podloga/ klon	Kategorija	Partija	Količina	P J, KO, broj LN i broj parcele*

Odgovorno lice _____ MP Proizvođač _____
Datum _____

Prijava za odabir matičnih zasada (matičnjaka)

Naziv i sjedište podnosioca prijave _____
Naziv rasadnika odnosno objekta i mjesta _____
Registracioni odnosno identifikacioni broj (fito broj) proizvođača _____
Datum upisa _____

Redni broj	Vrsta	Sorta	Klon	Podloga	Klon	Kategorija	Broj čokota	Porijeklo sadnog materijala*	P J, KO, broj LN i broj parcele*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Priložiti: * deklaracije i uvjerenja
**skica lokacije

Ovlašćeno lice _____ MP Proizvođač _____
Datum _____

(Proizvođač koji izdaje deklaraciju)

DEKLARACIJA O SADNOM MATERIJALU VINOVE LOZE UZ OTPREMNICU

br. _____

1. EC standard¹: _____
2. Zemlja proizvodnje: _____
3. Naziv i sjedište/ime i adresa i registracioni (fito broj) proizvođača koji izdaje etiketu: _____
4. Broj i datum izdavanja sertifikata (FU-ME broj) i naziv organa odgovornog za sertifikovanje ili njegov logotip: _____
5. Odgovorno lice za plombiranje ili njegov identifikacioni broj (ime i adresa lica): _____
6. Botaničko ime vrste: _____
7. Kategorija sadnog materijala: _____
8. Vrsta sadnog materijala: _____
9. Naziv sorte ili klona naznačen latiničnim pismom (u slučaju kalemova vinove loze uslov se primjenjuje za reznice plemki i podloga): _____
10. Broj partije: _____
11. Količina (broj jedinki u pakovanju ili snopu; ukupan broj pakovanja ili snopova u pošiljci i sl.): _____
12. Dužina (samo za reznice podloga vinove loze) navodi se najmanja dužina reznice u pakovanju ili snopu: _____
13. Godina proizvodnje: _____
14. Oznaka: ME _____ (broj biljnog pasoša/Plant Passport)²;
15. Serijski broj dokumenta: _____

MP

Odgovorno lice za izdavanje deklaracije:

¹ Tačka 1 primjenjuje se danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

² Tačka 14 primjenjuje se u skladu sa propisom koji uređuje biljne pasoše.